

Fővárosi Ítéltábla mint másodfokú bíróság
1.Bf.368/2012/59.

A Fővárosi Ítéltábla, mint másodfokú bíróság Budapesten, 2013. év április 9. napján tartott nyilvános ülés alapján meghozta és 16. napján tartott nyilvános ülésen kihirdette a következő

í t é l e t e t:

A különösen jelentős vagyoni hátrányt okozó hűtlen kezelés büntette és más bűncselekmények miatt I. r. vádlott és társai ellen indult büntetőügyben a Fővárosi Törvényszék 17.B.774/2007/510. számú ítéletét I. r., II. r., III. r. és IV. r. vádlottakkal szemben megváltoztatja.

A folytatólagosan elkövetett sikkasztás büntettét I. r. vádlott esetében a Btk. 317. § (1) és (7) bekezdés a/ pontja, IV. r. vádlott tekintetében a Btk. 317. § (1) és (6) bekezdés a/ pontja szerint minősíti; II. r. és III. r. vádlott esetében e bűncselekmény jogszabályi felhívást a Btk. 317. § (1) és (6) bekezdés a/ pontjára javítja.

I. r., II. r., III. r. vádlottak terhére megállapított tőkebefektetési csalás büntettének jogszabályi felhívásából az a/ pontra utalást mellőzi.

IV. r. vádlottal szemben a pénzbüntetés kiszabását mellőzi.

A bűnjeljegyzék 15. tétele alatt szereplő 1 darab sárgaszínű eredeti irat megnevezést 1 darab adria dossziéra pontosítja.

Az ítéltábla a Szövetkezet. ...- ... forgalmi rendszámú Mercedes 207 30E típusú személygépkocsijára, valamint a 2. pénzügyintézetnél nél vezetett-.....-..... számú bankszámlájára elrendelt zár alá vételt feloldja.

A I. r. vádlott zár alá vétellel érintett vagyonának felsorolásakor az 1. pont alatt körülírt ingatlan címét L-ra pontosítja, a g-i 11. szám alatt körülírt ingatlan helyrajzi száma helyesen 012/1., míg a 13. szám alattié 019/2 azzal, hogy a zár alá vétel ennek 161/672. tulajdoni hányadát érinti.

Az ítélet bevezető részét azzal egészíti ki, hogy a Fővárosi Törvényszék az ítéletét a 2011. év szeptember hó 21., 27., november hó 14., 16., 21., 2012. év január hó 11.,

február hó 3., 22., március hó 2., 9., 12. és 23. napján megtartott nyilvános folytatólagos tárgyalások alapján hozta meg.

I. r. vádlott személyi igazolványának számát ...-ra kijavítja.

A polgári jogi igényekre vonatkozó rendelkezést megváltoztatja és valamennyi sértettet a polgári jogi igényével a törvény egyéb útjára utasítja, a le nem rótt illeték megfizetésére vonatkozó rendelkezést mellőzi.

Egyebekben az elsőfokú bíróság ítéletét I. r., II. r., III. r. és IV. r. vádlottakkal szemben helybenhagyja.

I. r. vádlott által a 2012. év március hó 23. napjától 2012. év május hó 16. napjáig előzetes letartóztatásban, majd 2012. év május hó 17. napjától a mai napig házi őrizetben töltött időt a börtönbüntetésbe beszámítja azzal, hogy 4 (négy) nap házi őrizetben töltött idő felel meg 1 (egy) nap börtönbüntetésnek.

Az ítélet ellen további fellebbezésnek helye nincs.

I n d o k o l á s

A Fővárosi Törvényszék a 2012. március 23. napján kelt 17.B.774/2007/510. számú ítéletével:

I. rendű vádlottat: a Btk. 319. § (1) (3) d/ pontja szerinti társtettesként, folytatólagosan elkövetett hűtlen kezelés büntette; a Btk. 317. § (1) (6) a/ pontja szerinti folytatólagosan, társtettesként elkövetett sikkasztás büntette; a Btk. 299/B. § a/ pontja szerinti folytatólagosan, társtettesként elkövetett tőkebefektetési csalás büntette; és a Btk. 289. § (1) a/, b/ (3) a/, b/ pontja szerinti számvitel rendje megsértésének büntette miatt - halmazati büntetésül - 8 év börtönbüntetésre és 8 év közügyektől eltiltásra, továbbá a gazdálkodó szervezet vezetésétől mint foglalkozástól végleges hatályú eltiltásra ítélte.

II. rendű és III. rendű vádlottat: a Btk. 319. § (1) (3) d/ pontja szerinti társtettesként, folytatólagosan elkövetett hűtlen kezelés büntette; a Btk. 317. § (1) (3) d/ pontjának felhívásával folytatólagosan elkövetett sikkasztás büntette; és a Btk. 299/B. § a/ pontja szerinti folytatólagosan, társtettesként elkövetett tőkebefektetési csalás büntette miatt - halmazati büntetésül - 6 év 6 hónap börtönbüntetésre és 7 év közügyektől eltiltásra, továbbá a gazdálkodó szervezet vezetésétől mint foglalkozástól végleges hatályú eltiltásra ítélte.

IV. rendű vádlottat: a Btk. 319. § (1) (3) b/ pontja szerinti bűnsegédként elkövetett hűtlen kezelés büntette, és a Btk. 317. § (1) (5) a/ pontja szerinti folytatólagosan elkövetett sikkasztás büntette miatt - halmazati büntetésül - 2 év börtönbüntetésre,

és 1.000.000,- forint pénz(mellék)büntetésre ítélte. A kiszabott büntetés végrehajtását 5 évi próbaidőre felfüggesztette.

Az elsőfokú bíróság rendelkezett a lefoglalt iratok lefoglalásának megszüntetéséről és azoknak az iratok közötti kezeléséről, míg az 1 db. winchester lefoglalását megszüntetve azt a Szövetkezet felszámolójának kiadni rendelte.

Az I., II., és III. rendű vádlott teljes vagyonára elrendelt zár alá vételt fenntartotta, az ismertté vált ingatlanokat és bankszámla számokat a bankszámla vezető pénzintézet megnevezésével tételesen megjelölve felsorolta.

Az elsőfokú bíróság a zár alá vételt a Szövetkezet érdekeltségébe tartozó gazdasági társaságok vagyonát illetően is fenntartotta, a feloldással kapcsolatosan szükséges figyelmeztetések rögzítése mellett.

A polgári jogi igényt előterjesztett sértettek közül 254 személy kárigényét érdemében elbírálta, a tőkeösszeg és a felszámolás elrendelésétől számított törvényes kamat megfizetésére az I., II., és III. rendű vádlottakat egyetemlegesen kötelezte. E sértetteket az elbíráltnál meghaladó igényével, és további 407 sértettet az előterjesztett polgári jogi igényével a törvény egyéb útjára utasította. A polgári jogi igény elbírálásával felmerült le nem rótt illeték megfizetésére e vádlottakat egyetemlegesen, míg a felmerült bünyügyi költség megfizetésére valamennyi vádlottat személyenként kötelezte.

Az elsőfokú ítélet ellen az ügyész 3 nap gondolkodási időt tartott fenn, majd a jognyilatkozatra nyitva álló törvényes határidőn belül valamennyi vádlottal szemben a kiszabott büntetés súlyosításáért, I., II., és III. rendű vádlottal szemben a szabadságvesztés tartamának felemelése, pénzmellékbüntetés kiszabása, IV. rendű vádlott esetében a felfüggesztő rendelkezés mellőzése miatt jelentett be fellebbezést.

I., II. és III. rendű vádlottak az elsőfokú ítélet kihirdetését követően az ok megjelölése nélkül jelentettek be fellebbezést, míg a IV. rendű vádlott 3 nap gondolkodási időt tartott fenn, majd nem terjesztett elő perorvoslatot.

A vádlottak védője az I., II. és III. rendű vádlott vonatkozásában fellebbezést jelentett be az ok megjelölése nélkül, míg IV. r. vádlott esetében 3 nap gondolkodási időt fenntartva, a rendelkezésére nyitva álló határidőn belül fellebbezést jelentett be, annak okát nem jelölte meg.

Számos sértett beadványt intézett részben a másodfokú részben az elsőfokú bírósághoz, amelyben vagy a polgári jogi igény egyéb útra utasítás miatt, vagy el nem bírált jellege miatt terjesztett elő fellebbezést, illetőleg a másodfokú bíróság előtt kívánták kárigényüket érvényesíteni, kifogásokat és észrevételeket tettek az elbírált összegek és az elbírálás módja tekintetében.

A Fővárosi Fellebbviteli Főügyészség BF.247/2008/6. számú átiratában és képviselője a Fővárosi Ítéltábla nyilvános ülésén is az ügyészi fellebbezést fenntartotta, a védelmi fellebbezéseket nem tartotta alaposnak, míg az általa felsorolt magánfelek fellebbezését nem tartotta joghatályosnak.

Kifejtette, hogy az elsőfokú bíróság a bizonyítási eljárás során nem követett el perrendi szabálysértést, a bizonyítékokat feltárta, felsorolta, teljes körben értékelte és mindezek alapján teljes és hibamentes tényállást állapított meg, amelyet csak az elsőfokú ítélet 26. oldalán található elírási hiba kijavításával kell pontosítani. A törvényszék megindokolta, hogy miért vetette el a vádlottak védekezését, az ítélet tényállását pedig a tanúvallomások, az okiratok, és a szakértői vélemények tartalmára alapította. A bizonyítékokat egyenként és egymással összevetve is értékelte, majd kellő indokát adta a bizonyítási indítványok elutasításának is. A törvényszék okszerűen vont következtetést a vádlottak bűnösségére és törvényes a bűncselekmények jogi minősítése is.

Az ügyészi álláspont értelmében az elsőfokú bíróság helytállóan sorolta fel a büntetés kiszabásakor irányadó körülményeket, de a büntetés mértékének meghatározása során azokat nem a megfelelő súllyal értékelte. A kiszabott büntetés enyhe, nem juttatja kellően kifejezésre a bűncselekmények tárgyi súlyát, ezért annak súlyosítása az I., II. és III. rendű vádlottal szemben - a középérték körüli tartamnak megfelelő mértékre - indokolt. A IV. rendű vádlott esetében nincs törvényes ok a büntetés felfüggesztésére, ezért azt mellőzni kell, ellenben IV. rendű vádlottat a közügyek gyakorlásától el kell tiltani. Az ügyész a nyilvános ülésen kifejezetten kérte az anyagi kihatású mellékbüntetések alkalmazásának mellőzését, mivel álláspontja szerint ez elvonja a sértettek kárigényének kielégítési alapját, és ezzel tovább rontja a helyzetüket. Indítványozta még a magánfelek fellebbezésének elutasítását (mivel nincs helye fellebbezésnek a polgári jogi igény egyéb útra való utasításával szemben), egyebekben az elsőfokú ítélet helybenhagyását.

Az I. rendű és IV. rendű vádlott képviseletében eljáró védő - a nyilvános ülést megelőzően 11 nappal - 2013. március 29-én benyújtotta fellebbezésének írásbeli indokolását, amelyben elsődlegesen az elsőfokú ítélet megváltoztatását, I. és IV. rendű vádlottak felmentését, másodlagosan az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezését és az elsőfokú bíróság új eljárásra utasítását, harmadlagosan a kiszabott büntetés lényeges enyhítését indítványozta. Az ítéltábla nyilvános ülésén a fellebbezését az I. rendű vádlott tekintetében az írásbelivel azonos tartalommal indokolta.

Elsőként az eljárás törvényessége körében formai követelmények hiányára, a védelemhez való alaptörvényi jog sérülésére, az eljárásba bevont kizárt szakértő személyére, kötelező jelenlétet igénylő eljárási cselekmény megtartására a vádlott távollétében, a tisztességes eljárás követelményének megsértésére, a törvényes figyelmeztetések hiányára, és bizonyítási indítványok elutasítására hivatkozott.

Ebben a körben részletesen azt fejtette ki, hogy az elsőfokú ítélet bevezető része hiányzik, hogy mindössze 17 napos felkészülési idő állt rendelkezésre a vádmódosítást követő perbeszédre való felkészüléshez, a vád módosításában az ügyészség nem jelölte meg az új bizonyítékokat, a bíróság a IV. rendű vádlottat megakadályozta a vallomása megtételében, ez utóbbi pedig csak megismételt eljárás során orvosolható.

A 2009. szeptember 25-i határnapon, a 176. számú tárgyalási jegyzőkönyv tanúsága szerint ülnökváltás történt és az eljárás megismétlésekor a vád újabb ismertetése elmaradt. Az eljárásban kizárt szakértő vett részt, mivel a nyomozás során 2. szakértőt tanúként hallgatták meg. A törvényszék 2010. május 17. napján II. rendű vádlott távollétében hallgatott meg tanúkat. Sérült a tisztességes eljárás elve a sértettek meghallgatásának elmulasztása és a polgári jogi igények érdemi tárgyalás nélküli elbírálása miatt. A tanúk kioktatása nem volt megfelelő, mert a törvényszék nem figyelmeztette 28. tanút a titoktartással, 26. tanút az önvádra kötelezés tilalmával, 35. tanút a titoktartással, 27. tanút az önvádra kötelezés tilalmával, 34. és 33. tanút a banktitokkal kapcsolatos jogaikra, ezért vallomásukat nem lehet figyelembe venni a bizonyítékok sorában. Sérrelmezte a védelmi bizonyítási indítványok elutasítását, álláspontja szerint sérült a fegyverek egyenlőségének elve, amikor az egyes termőföldek adásvételi szerződésében eladói oldalon megjelenő személyek kihallgatása elmaradt, és a bíróság nem hallgatta meg 1. személy válságmenedzsert a vádlottak utólag tanúsított magatartására, és nem rendelt ki szakértőt az alginit bánya és az üdülési jogok értékére.

A tényállás és a bizonyítás címszóval jelölt fellebbezési részben a hűtlen kezelés büntette kapcsán az elsőfokú ítéletet iratellenesnek, téves ténybeli következtetéseket tartalmazónak minősítette. Álláspontja szerint az a megállapítás, hogy a vádlottak a saját ellenőrzésük alá akarták vonni a szervezeteket helytelen, a szervezeti önkormányzati szervek döntéseire pedig nem a vádlottak a felelősek. Helytelen a szervezet veszteséges működésére vont következtetés is, mivel a 12 milliárd forint kötelezettség mellett 9 milliárdnyi eszköz állt rendelkezésre, ezért csak 3 milliárd forint a veszteség, tehát a szervezet nyereséges volt.

Az alginit bánya kincse a Magyar Geológiai Szolgálat értékelése szerint 156,4 milliárd forint, a nominális gazdasági eredmény pedig 46.513.700.000,- forint, amely meghaladja a megállapított vagyoni hátrány mértékét, ezért a bánya léte önmagában kizárja a vádlottak terhére rótt hűtlen kezelés megállapítását.

Az üdülési jog értéke nincs tisztázva, noha az is csökkenti a vagyoni hátrány mértékét.

Az 1. és a 2. társaság project cég volt, ezért veszteségesége a védő szerint természetes. A 3. társaság tevékenységével kapcsolatos elképzelés az önkormányzat döntése - a terület láppá való átminősítése - miatt hiúsult meg. A 4. társaság jó befektetés lehetett volna, de forráshiány miatt nem valósult meg. Az 5.

társaság termelő tevékenységet folytatott, racionális gazdasági döntés volt a megléte, míg a9. társaság művér találmánya 300 millió eurós ajánlattal „kecsegtetett”.

A védő álláspontja szerint a szakértői vélemények nem csengenek egybe, és az elsőfokú bíróság nem indokolta meg, hogy melyiket fogadja el.

A sikkasztás címszóval fémjelzett cím alatt kifejtettek értelmében a vádlottak „sikkasztásra irányuló szándéka nem állapítható meg”, mivel a felvett összeggel 2004. december 31-ig kellett volna elszámolniuk, annak céljellege miatt.

A tőkebefektetési csalás az egymásnak ellentmondó tanúvallomások miatt nem bizonyítható, a vádlottak senkit nem beszéltek rá a befektetésre.

A számvitel rendjének megsértése körében a 3. szakértő úgy fogalmazott, hogy a számviteli előírások betartása nem különbözött lényegesen a gyakorlattól. I. r. vádlott könyvelőket és könyvvizsgálót alkalmazott, és ez elégséges elvárható magatartás a szakértelemmel nem rendelkező személy részéről, ezért büntetőjogi felelőssége nem áll fenn.

Kifejtette még, hogy a hasonló szervezetek elleni büntetőeljárások hatása a szervezet fizetéseképtelensége kialakulásában jelentős volt. A vádlottak ezt felismerték és még időben igyekeztek megakadályozni a törvényszerűen bekövetkező helyzetet, amikor az Ingatlanbefektetési Alap létrehozásával megkísérelték a szervezet megmentését. A vádlottakat bűnös szándék nem vezette, és még a gondatlanságuk sem állt fenn.

A védő a büntetés kiszabása kapcsán az időmúlásra, az I. rendű vádlott egészségi állapotára és arra hivatkozott, hogy zsarolás áldozata lett.

A Fővárosi Ítéltábla nyilvános ülésén az írásban benyújtott fellebbezést tartotta fenn, annak egyes elemeit szóban is megismételte. A IV. rendű vádlott védelmében eljáró védő a fentiekkel egyező tartalmú perbeszédet tartott, leginkább azt sérelmezte, hogy a IV. rendű vádlott vallomást kívánt tenni az eljárásban, de ezt a lehetőséget elzárta előle a bíróság, a védelem pedig hiába várta, hogy a megkapja IV. rendű vádlott a szót, erre nem került sor az eljárás későbbi menetében sem. Azt is kiemelte, hogy a másodfokú bíróság sem hallgatta ki védencét, nyilvános ülésre tűzte az ügyet, ezért a felülbírálat során sem orvosolta a IV. rendű vádlottat ért jogsérelmet.

A II. rendű és a III. rendű vádlottak másodfokú eljárásra meghatalmazott védője fellebbezésének - 2013. március 8. napján benyújtott - írásbeli indokolásában és az ítéltábla nyilvános ülésén szóban is az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezését, és az elsőfokú bíróság új eljárásra való utasítását indítványozta.

Az elsőfokú ítéletet eljárási szabálysértések, az indokolási kötelezettség hiánya, iratellenesség és téves logikai következtetés miatt nem tartotta alkalmasnak a másodfokú felülbírálatra.

Elsőként a vádlottak közötti érdekellentétre hivatkozott. Álláspontja szerint a közös védő eljárásának annak ellenére nem voltak meg a feltételei, hogy a vádlottak nem tettek vallomást. A vádlottak alá- fölérendeltségi viszonya, az, hogy I. r. vádlott az igazgatóság elnökeként munkáltatói jogokat gyakorolt a társai felett, az elszámolás tekintetében vitatott összegek, a II. rendű vádlott által hivatkozott 98 millió forint visszafizetése során megtett szétkönyvelés, amelynek eredményeként az I. rendű vádlott előnyhöz jutott, a felszámoló által a vádlottak ellen indított perek álláspontja szerint mind erre utalnak. 29. tanú tanúvallomásából is az érdekellentétre lehet következtetni, amikor a vádlottak részéről el nem ismert pénzfelvétel során a vezetőség valamelyik tagjának pénzfelvételéről nyilatkozott.

Továbbmenően a vádlottak védője jogtanácsosként dolgozott a szövetkezetnél, ezért a védelem ellátásában kizárt volt, így sérült a vádlottak védekezéshez fűződő joga.

Kifogásolta az ítélet bevezető részének hiányát, a tárgyalási napokra és a nyilvánosságra való utalás elmaradását, és azt, hogy az I. rendű vádlott a nyomozás során tanúként kihallgatásra került, de az elsőfokú bíróság ezt a vallomást elmulasztotta elé tárni a tárgyaláson.

E védő is kifogásolta a tanúk nem megfelelő figyelmeztetését a kihallgatásuk kezdetén, a vádmódosítást követően biztosított felkészülési idő rövid tartamát, amely sértette a vádlottak védelemhez való jogát.

Az indokolási kötelezettség elmulasztását abban látta megvalósulni, hogy az ítélet tagolatlan, az egyes cselekmények nehezen elkülöníthetőek, az indokolás pedig összemosott. Hivatkozott az I. rendű vádlott fel nem olvasott tanúvallomására, arra, hogy az ítéletből nem derült ki a bíróság az aktuálisan hivatkozott tanú nyomozati vagy bírósági tanúvallomásokat idézi. Hiányolta a jogi indokolást, álláspontja szerint az annak nevezett rész tulajdonképpen tényállás. Az elsőfokú ítélet 100. old. II/2. pontjánál, a II. rendű vádlott „készletre felvett előleg” címén történő elszámolási részében számítási hibákat sorolt, és azt is hiányolta, hogy a bíróság nem jelölte meg a számításának alapjait. Kifogásolta, hogy a 219. oldalon rögzítettek értelmében több tanú nyilatkozott úgy, hogy a 10. társaság csődje után fordult a Szövetkezethez a pénzének befektetése érdekében, de ezeket a bíróság név szerint nem sorolta fel. Ellenben a fellebbezés számos tanút felsorol, akik éppen arról számolt be, hogy a 10. társaság csődje hatással volt a szövetkezet működésére, azt negatívan érintette, lényegében a Szövetkezet fizetéseképtelenségét okozta.

Kifogásolta, hogy az elsőfokú bíróság az elszámolás végső határidejét nem a vádlottak és a szövetkezet között létrejött előszerződésben feltüntetett időponthoz

igazította, a 30 nap felhívásakor nem jelölte meg, hogy azt melyik jogszabályra alapítja.

Hiányolta, hogy a vádlottak észrevétele nyomán sem derül ki, hogy az elsőfokú bíróság elfogadta-e a hivatkozott 98 millió forint szétkönyvelését az I. és a II. rendű vádlott sikkasztásra vonatkozó elkövetési értékének kiszámításakor.

Hiányolta annak a ténymegállapításnak az indokolását, hogy a vádlottak kizárták a tagságot a szövetkezet irányításából. Nem derül ki az sem, hogy a 37. oldalon rögzített, a házi pénztár feletti tényleges ellenőrzést a vádlottak miként gyakorolták.

Sérelmezte a bizonyítási indítványok elutasítását, így a földvásárlásokkal érintett személyek tanúkihallgatásának mellőzését, noha ezt az ügyész is indítványozta. Mivel a vádlottak arra is hivatkoztak, hogy egyes esetekben az ajándékozás nem ellenszolgáltatás nélkül történt, és jutalékot is kifizettek a közvetítőnek, az okirati bizonyítékok helyett az eladókat meg kellett volna hallgatni, amint a szövetkezeti tagok kihallgatása sem lett volna mellőzhető.

Az iratellenesség körében a III. rendű vádlott termőföld vásárlása körében történt eltérő elkövetési értékek szerepeltetését kifogásolta az ítélet különböző részeinél. Így a 88-90. oldalon a vételár 125.383.150,- forint, a 99. oldalon az érték 159.517.258,- forint, a 101. oldalon 127.571.150,- forint. Ugyanez észlelhető a II. rendű vádlott vásárlásainál is, mert a 84-85. oldalon 139.181.800,- forint, a 99. oldalon 154.282.200,- forint, a 101. oldalon 143.264.800,- forint.

Tévesen rögzítette még az elsőfokú bíróság a 22. oldalon, hogy a vádlottak „egyszer nyilatkoztak a felvett előlegekről”, ugyanis még táblázatot is csatoltak; az 57. oldalon azt, hogy csak P. önkormányzatával tárgyaltak, mert K. önkormányzatával is történt egyeztetés; téves a pánikhangulat elvetése, mert több tanú is észlelte. Téves az alginít értékének megjelölése, továbbá a 211. oldalon található azon kitétel, hogy a vádlottak az ingatlanokhoz sem kedvező áron jutottak hozzá, illetőleg tévedés, hogy a vádlottak hangoztatták fizetési szándékukat, mert éppen ellenkezőleg úgy nyilatkoztak, hogy a rájuk bízott pénzzel elszámoltak. Téves az ítélet 221. oldalán a 23. tanú befizetésére való hivatkozás, mivel a II. rendű vádlott azt sosem vallotta a sajátjának, aznap 2 esetben történt a pénztárba 40 millió forintos készpénz befizetés.

Feltételezést rögzített a bíróság, amikor azt részletezi, hogy a szövetkezet milyen áron jutott volna hozzá a földekhez, mert azokhoz egyáltalán nem jutott hozzá.

A téves következtetéseket abban látta megvalósulni, hogy a II. rendű vádlott nem szerezte meg a p.-i 080/38 és 080/40 hrsz.-ú ingatlanokat, mégis szerepelt az előszerződésben és az elsőfokú bíróság ennek okát - a helyrajzi szám elírására - pusztá feltételezésre alapította.

A sikkasztás elkövetési magatartásánál és az elkövetés értékének számítása során elfogadta a vádlottak terhére az általuk alá nem írt pénztár bizonylatokat, és ennek

indokolásakor azt rögzítette, hogy a vádlottak nem reklamáltak és a pénztárost sem vonták felelősségre, amiből nem következik, hogy azt ténylegesen felvették. Különösen azért nem, mert 29. tanú vallomása szerint a vezetőség valamelyik tagja vette fel azt.

A termőföld vásárlások esetében az adásvételi szerződésben rögzített ellenértéken túlmenő egyéb költségek, illetékek is felmerültek, azokat a vádlottaknak kellett viselni. Az elsőfokú bíróság indokai arról, hogy azt azért nem érvényesíthetik a sikkasztás elkövetési értékének csökkentésére, mert arról nem rendelkezett a szövetkezettel kötött szerződés nem megfelelő ok, mivel attól a ráfordítás még ténylegesen felmerült.

A nyilvános ülésen a védő az írásbeli fellebbezését fenntartotta, és azt - a II. rendű vádlott védelmében - csak egy táblabíró tollából megjelent szakmai cikkel egészítette ki arról, hogy azonos védő eljárása több vádlott védelmében miért nem kívánatos/helyes/megfelelő/szerencsés.

A III. rendű vádlott védelmében elhangzott perbeszéd lényegében azonos tartalommal került megtartásra, a hatályon kívül helyezést célzó indítvány is egyező volt.

Az I. r. vádlott a fellebbezésének írásbeli indokolásában a védőjéhez hasonlóan az ítélet formai hibáit kifogásolta, a többlet tartalom a nevének téves szerepeltetése volt.

Eljárási hibák között azt emelte ki, hogy nem lehetett tudni mikor ki volt jelen a sértettek közül a nyilvános tárgyaláson, mivel a tanács elnöke nem vette számba a hallgatóságot, ezért nem kizárt, hogy olyan tanú is tett vallomást, aki hallgatta a tárgyalást, és az elhangzottak befolyásolhatták a vallomás megtételében.

Azonosan sorolta a védő hivatkozásait a védelem jogának korlátozásáról, a fegyverek egyenlőségének sérelméről, a bizonyítás indítványok elutasításáról, a tanúk kellő kioktatásának hiányáról.

Álláspontja szerint az ítélet indokolását az elsőfokú bíróság „29 oldalon kapkodva összezsápta”. Elfogadta 2. tanú tanúvallomását, noha olyan kijelentést tett, hogy a vádlottak „maffiózók, akiket még a Kék fényben fognak látni”. Elfogadta 3. tanú vallomását, noha nemcsak közvetlen tudomásáról számolt be. Megalapozatlan, hogy nem intézkedtek az önkormányzatoknál, és részletesen leírta miként kell eljárni a termőföldek belterületben vonása során, illetőleg milyen feladatok hárulnak az önkormányzatra, miként kell rendezési tervet készíteni, önkormányzati rendeletet alkotni, a területet átsorolni stb. Kifogásolta a 10. társaság pánikja hatásának elvetését, az aláíratlan bizonylatok elfogadását, a könyvelés manipulálására vonatkozó bizonyítás elmaradását.

A bűnösségére vont következtetést és a jogi minősítést vitatta; a hűtlen kezeléssel kapcsolatban a tagság által jóváhagyott döntésekre, a kár ismeretlenül maradt nagyságára, az okozati összefüggés hiányára hivatkozott. Álláspontja szerint a termőföldek megvásárlására a pénzt jogosan vette fel, téves a 30 napos vagy egy éves elszámolási határidő, a pénzzel nem kellett elszámolniuk a fizetéseképtelenné válás idejéig.

A Fővárosi Ítéltábla nyilvános ülésén II. rendű és III. rendű vádlott nem jelent meg, I. r. vádlott az utolsó szó jogán csatlakozott a védője által elmondottakhoz, IV. rendű vádlott pedig felolvasta írásban csatolt „vallomás” megnevezésű beadványát, melyben - lényegében az elsőfokú eljárásban az utolsó szó jogán elmondottakat megismételve - kifejtette, hogy nem követett el bűncselekményt.

A Fővárosi Ítéltábla a kétirányú perorvoslatok alapján eljárva az elsőfokú bíróság ítéletét és a megelőző eljárást a Be. 348. § (1) bekezdése alapján teljes körben felülbírált.

Ennek során elsőként az eljárási szabályok megtartását vizsgálta.

Megállapította, hogy a Fővárosi Törvényszék alaposan és a kellő részletességgel folytatta le a bizonyítási eljárást. A perrendi szabályokat maradéktalanul megtartotta, az ügyfelderítési kötelezettségét széles körűen teljesítette, a felek jogait messzemenően biztosította. A bizonyítást az igen szerteágazó és szövevényes ügyben a vád tényeire célzottan koncentrált, és csak a releváns az ügy elbírálásához szükséges körben adott helyt a bizonyítás továbbfejlesztésére vonatkozó indítványoknak. A több száz tanú kihallgatása az ügy érdemi felderítését és a vád tárgyává tett cselekmény elbírálását nem segítette, az csak további értelmetlen időhúzáshoz vezetett volna.

A vádlottak és a védők által kifogásolt eljárási szabálysértésekkel külön is foglalkozott az ítéltábla, és azzal kapcsolatosan számos körülményt rögzít a másodfokú határozatban az alábbiak szerint.

A Fővárosi Törvényszék eljárási okokból több alkalommal is megismételte, illetőleg előlről kezdte az eljárást. Utoljára 2011. szeptember 21. napján kezdte előlről a tárgyalást (292. számú jegyzőkönyv), mivel a kiemelt ügyekre vonatkozó törvénymódosítás hatályba lépése és a tanács tagjaiban - az egyik ülnök személyében - bekövetkezett változás miatt a Be. 287.§ (3) bekezdése alapján ez indokoltá vált.

Ezen a tárgyalási határnapon megtörtént a vád és a vádmódosítás ismertetése, majd a törvényszék ismételten megkísérelte a vádlottak kihallgatását, akik egyöntetűen, de egyenként úgy nyilatkoztak, hogy nem kívánnak vallomást tenni. A tanács elnöke a szükséges figyelmeztetések után egymást követően felolvasta a vádlottak gyanúsított kihallgatási jegyzőkönyvét, valamint I. rendű vádlott nyomozati tanúvallomását is (tárgyalási jegyzőkönyv 6. oldala). Egyébként a vádlottak már a

nyomozás során is megtagadták a vallomástételt, ahogy azt a korábbi bírósági tárgyaláson is tették. A tanács elnöke ezután felolvasta a korábbi jegyzőkönyvekből a vallomásokat, amely folytatódott az egységes intézkedéssel kitűzött 2011. szeptember 27-i határnapon is.

Itt kell megjegyezni: fel sem merült, hogy az eljárásban IV. rendű vádlott vallomást kívánt volna tenni, de a bíróság azt megakadályozta. A 2008. március 5. napján megtartott - utóbb megismétlés folytán a folytatólagos tárgyalások sorából kikerült - határnapon a jegyzőkönyv elírási hibája - a nem szócska legépelésének elmaradása - nyilvánvaló. A jegyzőkönyv szövegkörnyezetéből, a tárgyalás menetéből, az eljárási cselekmények folytatásából és a vádlott ezekre tett nyilatkozatából kétség sem merülhet fel a vallomás megtagadása kérdésében a vádlott szándéka felől.

A védelem erre való hivatkozása nemcsak rosszhiszemű, de etikátlan is, a védői feladatokkal nem egyeztethető össze. Az ítéletábra álláspontja szerint a védelemnek nem az a feladata, hogy a jegyzőkönyv nyilvánvaló gépelési/elírási hibáját 5 évvel később arra igyekezzen felhasználni, hogy a rendkívül nagy terjedelmű ügy hatályon kívül helyezését elérje. Amennyiben a védő akár védői tudomásánál fogva, akár a tárgyalás menetében észlelte volna, hogy a védelem vallomást kíván tenni, és ebben bármilyen oknál fogva akadályoztatva van, a védői funkciójából fakadóan ezt azonnal jeleznie kellett volna. A tárgyalási jegyzőkönyvekből kitűnően az eljárás menetében számos védői észrevétel elhangzott, azokat még rögzítette is a jegyzőkönyv és azokkal a bíróság foglalkozott. Annak a fellebbezésben való megjelenése, hogy a védelem „okkal számított arra, hogy a bíróság a későbbiekben kihallgatja” (a IV. rendű vádlottat) értelmezhetetlen, egyben komolytalan. 2008. március 5. napját követően sem a tárgyalások menetében, sem az eljárás megismétlésekor, sem a bizonyítási indítványok sorában, de még a fellebbezési nyilatkozatban sem tartotta a védelem ezt - az egyébként igen komoly eljárási kérdést - említésre méltónak, mindössze a 2013. március 29-i fellebbezési indokolásban kapott helyet, és a perbeszédben egyre erősebb nyomatékot. IV. rendű vádlott egy ízben sem jelezte, hogy vallomást kíván tenni, ahogy az érdekében eljáró több védő sem. Még az utolsó szó jogán sem mondta, hogy jogainak gyakorlásában akadályozva volt, sem az elsőfokú, sem a másodfokú eljárásban.

A másodfokú bíróság a fentiek miatt a másodfokú határozatban is szükségesnek tartja annak ismételt rögzítését, hogy IV. rendű vádlott az elsőfokú eljárásban - ahogy a nyomozás során sem - nem kívánt terhelni vallomást tenni.

Az ítéletábra az eljárási szabályok betartásának továbbmenő vizsgálata során megállapította, hogy az eljárás 2011. szeptember 21-i tárgyaláson történt megismétlése miatt, nem jöhet számításba az első fokú bíróságnak az eljárási szabálysértése, miszerint 2009. december 3. napján - délután - II. rendű vádlott távollétében hallgatott ki tanúkat. Az elsőfokú bíróság az ítéletét az eljárás szabályszerű megismétlés folytán a fent jelölt 2011. év szeptember hó 21. napján és az ezt követően megtartott tárgyalások alapján hozta meg. Ezt ugyan

elmulasztotta feltüntetni az ítélet bevezető részében, de ez a mulasztás a másodfokú eljárásban pótolható volt. A teljesség kedvéért szükséges megjegyezni, hogy II. r. vádlottat azon a délutánon terhessége miatti egészségi állapota miatt bocsátotta el a bíróság, és a távollétében négy olyan kisbefektetőt hallgatott meg, akik nem kerültek vele személyes kapcsolatba. E tanúk vallomását a fentiek szerint az eljárás későbbi részében II. r. vádlott is megismerte, arra nem tett észrevételt, ezért vallomásuk mellőzése, a bizonyítás anyagából való kirekesztése a másodfokú eljárásban sem vált szükségessé.

A vádlottak érdekében meghatalmazás alapján az elsőfokú eljárásban ugyanazok a védők jártak el. Egyikük sem észlelte a Fővárosi Törvényszéken folytatott eljárás során, hogy a vádlottak között érdekellentét merült volna fel, egyikük sem tett ilyen bejelentést. Az ügyvédekről szóló 1998. évi XI. számú törvény 25. § (1) bekezdése szerint az ügyvéd a megbízójával szemben mástól megbízást nem vállalhat el, azonban a másodfokú eljárásban már az I. rendű és a IV. rendű vádlott védelmében eljáró védő is - ezen okból is - az első fokú ítélet hatályon kívül helyezését indítványozta, csatlakozva a II. és III. rendű vádlott új védőjének indítványához.

A Be. 44. § (4) bekezdése alapján több terhelt érdekében ugyanaz a védő akkor járhat el, ha a terheltek érdekei nem ellentétesek. A vádlottak mind a nyomozati mind a bírósági eljárás során éltek a törvény által biztosított jogukkal, és a vallomástételt megtagadták. A bírósági szakban szóbeli és írásbeli észrevételeket egyaránt tettek, de azok tartalma sem utalt érdekellentétre.

A II. és III. rendű vádlott védőjének alá-, fölérendeltségi viszonyból fakadó érdekellentétre történő hivatkozása sem foghatott helyt. A vádlottak a bűncselekmény elkövetése során együttműködtek, majd a terhükre rótt bűncselekmény elkövetését egységesen tagadták. Az nem merült fel, hogy a társtettesek bármelyike utasította volna a társát bűnelkövetésre. A védő hivatkozásával ellentétben az I. rendű vádlott, mint a szövetkezet elnöke a szövetkezet munkavállalói felett gyakorolt munkáltatói jogokat, de nem a társaság vezető tisztségviselőjeként a további vezető tisztségviselők felett, és nem a felügyelő bizottság tagja felett, aki egyébként a sógora is volt.

Nyilvánvalóan nem érdekellentét az sem, ha a bűncselekményt egységesen tagadó vádlottak között elszámolási vita keletkezik, vagy egy könyvelési tételre eltérően emlékeznek.

A II. és III. rendű vádlottak védőjének álláspontja szerint 1. sz. védő azért sem járhatott volna el az ügyben védőként, mert 2004. márciusától a Szövetkezet jogtanácsosaként tevékenykedett. Az ügy iratai között nem lelhető fel olyan irat, amely szerint munkaviszonyban vagy tartós megbízási viszonyban állt volna a szövetkezettel, de még az sem, hogy jogtanácsosként a szövetkezetet bárhol képviselte volna. A Szövetkezet ügyvédje 28. tanú volt és szinte valamennyi szerződést ő - esetenként ügyvédi irodájának más ügyvédje - készítette, ellenjegyezte. Az pedig, hogy az iratok tartalmából kitűnően egyetlen esetben -

2004. április 13. napján, egyébként a vád tárgyává tett időszakot követően - egy fizetési meghagyás elleni ellentmondás kapcsán, egy igazgatósági ülésen jogi tanácsot adott a vádlottaknak, nem zárja ki őt, mint védőt, az eljárásból.

A másodfokú bíróság okfejtését csak megerősíti az is, hogy 6. sz. ügyvéd a másodfokú eljárásban fogadott el megbízást és vált IV. r. újabb, és további védőjévé, noha 2004. március 22-én a szövetkezet küldöttgyűlésének levezető elnöke volt (83. kötet), és amely önmagában egyébként szintén nem kizáró ok.

A fentiekre tekintettel a Fővárosi Ítéltábla nem tekintette eljárási szabálysértésnek azt, hogy az azonos érdekű vádlottak képviselőjében azonos védő(k) járt el az elsőfokú eljárás során.

A tisztességes eljáráshoz az is hozzátartozik, hogy a védő már a megbízás kezdetén mindent megtegyen a védelem érdekében, már a megbízás elfogadásakor körültekintően járjon el. A másodfokú bíróság álláspontja szerint a védőnek a meghatalmazás elfogadásakor kell eldöntenie, hogy van-e oka arra, hogy azt ne vállalja el, felmerül-e bármely, az ügyvédi törvény 25. §-ában leírt korlát, kizáró ok. Amennyiben pedig a kizáró ok később keletkezik, vagy utóbb jut a tudomására, attól a pillanattól fogva annak az ismeretében kell eljárnia és döntenie a megbízásai sorsáról.

Nem véletlen, hogy az ügyvédnek a megbízás elvállalásakor tényvázlatot is kell készítenie, amelyből a saját számára is nyilvánvalóvá válik, hogy mire fogadja el az ügyfele felkérését. A bíróság nem ismerheti a felek viszonyát, a megbízás tartalmát, a kidolgozott védekezési taktikát, a védő korábbi megbízásait, fel sem merülhet, hogy a bíróság ilyen kérdésekkel foglalkozzon, de az sem, hogy ilyenre a másodfokú eljárásban lehessen hivatkozni, különösen nem ebben a formában, ugyanis 3. sz. védő lényegében a vele együttesen eljáró védőtársa (a vezető védő) felróható magatartására hivatkozva indítványozta az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezését.

A bíróság az eljárási törvény betartása és betartatása, illetőleg az eljárás törvényes lefolytatása során nem teheti meg, hogy a több vádlott érdekében a vádlottak meghatalmazása alapján az adott helyzetben érdekellentétre utaló jel nélkül eljáró védőt az eljárásból kizárja arra hivatkozva, hogy az eljárás későbbi szakaszában érdekellentét alakulhat ki. Nem lehet a vádlottat arra kötelezni, hogy valós érdekellentét nélkül más védőt keressen, mint akit a közöttük fennálló bizalmi viszony alapján kiválasztott, mert az már valóban korlátozná a védelemhez való jogot sértené, a tisztességes eljárást.

Az eljárási szabályok betartása körében a vádmódosítással kapcsolatos kifogásokat illetően a következők állapíthatóak meg.

Az első fokon eljáró ügyész a 2012. február 22. napján tartott tárgyaláson módosította a vádat, majd a KÜO.11.571/2004/137. számú indítványát átadta a vádlottaknak és a védőnek.

A 2012. március 2. napján tartott tárgyaláson a törvényszék iratokat ismertetett, majd március 9. napján az ügyész megtartotta vádbeszédét, 1. sz. védő pedig március 12. napján a védőbeszédet.

A másodfokú eljárásban a védők és I. rendű vádlott az első fokú bíróság eljárását a fegyverek egyenlősége megsértéseként, illetve a védelem korlátozásaként értékelte, arra hivatkozva, hogy a tanács elnöke nem biztosított a vádlottaknak és a védőnek megfelelő felkészülési időt a védőbeszédre.

A védői állásponttól eltérően az ügyész csak az I. tényállási pontban - a hűtlen kezelés vonatkozásában - módosította a tényállást, amelynek nagyobb része pontosítás és átszerkesztés volt. A vádmódosítás ismét szó szerint tartalmazta az eredeti vádiratban már rögzítetteket, majd belefoglalta a 2011. április 5-én már benyújtott vádkiegészítést a vagyonkezelői kötelezettségre, ezért csak néhány új oldalt tartalmazott.

A Be. 310. § (2) bekezdése szabályozza a vád módosításakor követendő eljárást a tárgyaláson. E szerint a tárgyalás elnapolása nem kötelező, az a bíróság mérlegelésén múlik, a (3) bekezdés a vád kiterjesztésének esetéről szól, amikor is nyolc napos kötelező határidőt állapít meg, de jelen esetben nem erről volt szó. Az eredeti minősítést az ügyész nem változtatta meg, tehát az első fokú bíróság a törvényi rendelkezéseket betartotta ebben a körben is.

Az ítéletábra álláspontja szerint a Fővárosi Törvényszék megfelelő időt biztosított a védelemnek a védőbeszéd megtartására való felkészülés érdekében, tekintettel arra is, hogy az akkor hatályos eljárási szabályok szerint a tárgyalási időköz a kiemelt ügyek esetében két hónap volt, azaz ennyi időn belül lehetett ismétlés nélkül folytatni a tárgyalást.

Mindkét vezető védő és I. rendű vádlott is kifogásolta, hogy egyes tanúkat kihallgatásuk előtt nem megfelelően figyelmeztette az első fokon eljáró Fővárosi Törvényszék. Álláspontjuk szerint 28. és 35. tanúk esetében az ügyvédi titoktartásra, illetve az önvád tilalmára, 34. és 33. tanúk esetében a banktitokra, míg 26. és 27. (főkönyvelő) tanúk esetében az önvád tilalmára való figyelmeztetés elmaradt, így e tanúk vallomása bizonyítékként nem vehető figyelembe.

Az ítéletábra álláspontja szerint a hivatkozott tanúk közül a nyomozás során tett vallomásukra tekintettel egyikük esetében sem kellett azt a figyelmeztetést alkalmazni, hogy önmagára vagy hozzátartozójára nem köteles terhelő vallomást tenni, és a tárgyaláson tett vallomásukban sem merült fel ilyen körülmény, ezért a tanúk figyelmeztetése e körben törvényes volt. Az elsőfokú bíróság nem intézett olyan kérdést egyik tanúhoz sem, amelyre a válaszáadás felvethette volna további figyelmeztetések szükségességét.

28. és 35. tanú kétség kívül ügyvédként dolgozik, de egyiküket sem olyan tényekre vonatkozóan hallgatta ki a bíróság tanúként, amelyről a hivatásának gyakorlása során szerzett tudomást. Így az 1998. évi XI. törvény 8. §-a szerinti ügyvédi

titoktartási kötelezettség nem sérült, 28. tanú ugyanis a Szövetkezet felügyelő bizottságának is tagja volt, 35. tanú pedig vevőként kötött ingatlan adásvételi szerződést. A banktitokra való hivatkozás 34. és 33. tanú esetében értelmezhetetlen, egyikük sem tett olyan tartalmú tanúvallomást, amely banktitkot érintett volna.

Itt jegyzi meg a másodfokú bíróság, hogy a védelem arra utal, hogy a nyomozás során - a bírósági tárgyalás anyagává nem vált körben - több tanú úgy nyilatkozott, hogy a termőföldek adásvételével kapcsolatosan megkötött és 28. tanú által ellenjegyzett szerződés kapcsán nem oldja fel az ügyvédet a titoktartási kötelezettsége alól. E tanúk és az ügyvéd erre vonatkozó meghallgatása nem vált szükségessé, ennek oka az indokolás későbbi részéből kitűnik.

A védők hivatkoztak arra is, hogy 2. szakértőt a nyomozó hatóság tanúként hallgatta ki, ezért szakértőként az ügyben nem járhatott volna el. 1. szakértőt a BRFK 2004. július 1. napján rendelte ki szakértőként, aki 2004. december 2-án - a kirendelő hatóság felhatalmazása alapján - vonta be 2. szakértőt szakértőként. Ehhez képest a BRFK 2005. február 24-én tanúként hallgatta ki arról, hogy a szövetkezet érdekeltségi körébe tartozó gazdasági társaságok könyvszakértői módszerekkel történő vizsgálata során milyen összefoglaló megállapításra jutott. A szakértőt tehát kirendelése után, de a szakvélemény elkészülte előtt hallgatta meg a nyomozó hatóság, mintegy előzetes szakvélemény beszerzése érdekében, nem ténytanúként, ezért nem kellett kizárni az ügyből. Az elsőfokú bíróság nem a nyomozati tanúvallomását használta fel bizonyítékként, hanem a szakértői véleményét és a személyes előadását értékelte.

A védők hivatkozásával szemben az ítélet tábla éppen azt állapította meg, hogy az elsőfokú bíróság mintaszerű és példaértékű bizonyítási eljárásban célirányosan, a vád tárgyává tett tények bizonyítására összpontosítva folytatta le az igen alapos és körültekintő bizonyítást, amelyben a felek jogainak maradéktalan érvényre juttatására törekedett.

Így például 29. tanút - szemben a védelmi kifogásokkal - személyesen hallgatta ki először, majd veszélyeztetett terhessége miatt engedélyezte számára az írásbeli vallomást. Az elsőfokú bíróság még az írásbeli vallomás ismertetése után is lehetőséget biztosított a védelemnek arra, hogy ha szükségesnek tartják pótlólag is benyújthatják a kérdésüket, és a bíróság ismételten felteszi az újabb kérdéseket a tanúnak, de a védők ilyet nem terjesztettek elő. (2012. március 2.)

Más esetben a tárgyalás menetében - szünet engedélyezésével - biztosított a vádlottaknak irattanulmányozást.

Az elsőfokú bíróság részletesen ismertette a szakvéleményeket, annak kiegészítését is elrendelte, az ügy nagy terjedelme és a többirányú kérdések vizsgálata miatt újabb szakértőt is bevont. Az eljáró szakértőket külön-külön és együttesen is meghallgatta, az írásbeli véleményt felolvasta, a szakértőket többször is visszaidézte. A szakvélemények kapcsán is széleskörűen biztosította a felek

jogait a kérdések feltételekor, és a bizonyítási eljárásnak is tetemes részét képezte a szakértők kihallgatása, ahol a védelem aktívan eljár.

A fellebbezésben foglalt felvetéssel szemben a bíróságnak nem feladata, hogy a hallgatóságot számba vegye. Az elsőfokú eljárás során egy alkalommal történt ilyen védelmi hivatkozás, amikor a 2010. május 17-i határnapon 2. személy tanúkénti kihallgatását mellőzte az elsőfokú bíróság, mivel a tárgyalóteremben helyet foglalt, és az iratokból kitűnően hallhatta a felszámoló és 34. tanú tanúvallomását. A tanú kihallgatásának mellőzése ismét csak azt erősíti meg, hogy az elsőfokú bíróság messzemenően figyelembe vette a védelmi észrevételeket, és maximálisan biztosította a felek jogérvényesítését. Csak megjegyzi a másodfokú bíróság, hogy a tanút igazmondási kötelezettség terheli, ezért az általa ismert tények vonatkozásában nagyrészt nincs jelentősége, hogy esetleg jelen volt-e a tárgyaláson, azt a vallomás ismeretében kell értékelni és az adott helyzethez igazítottan figyelembe venni. Az elsőfokú bíróság döntése azonban nem kifogásolható, de főként nem abban az értelemben, amely a védelmi hivatkozási alap volt.

A Fővárosi Törvényszék a rendelkezésére álló rendkívüli terjedelmű bizonyítási anyagot az értékelési körébe vonta, a bizonyítékokat egyenként és egymással is egybevetve gondosan értékelte és mérlegelte, e tevékenységéről részletesen számot adott. Nem volt könnyű helyzetben, mivel különösen az okirati bizonyítékokból szerteágazó információk kerültek felszínre, és nem volt egyszerű feladat annak kiválasztása, hogy melyek szolgálják a bizonyítás célirányosságát, és melyek maradnak majd jelentőség nélkül a vád és annak bizonyítékai függvényében. Több okirat a számviteli hiányosságok miatt nem nyerhetett bizonyíték erejű értékelést. Az elsőfokú bíróság a 2011. január 5. és 7. napjára kitűzött tárgyaláson állapította meg a vádtól eltérő jogi minősítés - csalás büntette - lehetőségét; az ügyész nem módosított a vádon.

Nincs alapja annak a kifogásnak sem, hogy a szakértők ellentétes megállapításra jutottak és az elsőfokú bíróság nem indokolta meg, hogy a vélemények melyikét, milyen indokra alapítva fogadta el. Az ítélet pontosan és iratszerűen tartalmazza, hogy nem volt ellentét a szakértők között, 3. szakértő néhány kérdésben megengedőbb elveket fogalmazott meg, de a szakértők releváns megállapításai egybecsengtek, egymást támogatóak voltak.

Az okirati bizonyítékok ismertetése is hiánytalan volt, azokat pontosan megjelölte az elsőfokú bíróság és az ítéletben is felsorolta. Alaptalan az arra való hivatkozás, hogy az ítélet indokolása nem teljes, az a bizonyítékok pusztá felsorolására épül. Az elsőfokú bíróság helyesen járt el, amikor a tárgyalás anyagává tett bizonyítékokat maradéktalanul felsorolta, és nem maradt adós, a más bizonyítékokkal való elemző összevetéssel sem. A mérlegelést pedig téves ténybeli következtetésektől mentesen, a logika, az ésszerű gondolkodás szabályai szerint elvégezte és e folyamatot kellően megindokolta.

Azt sem iratellenesen rögzítette az elsőfokú bíróság az indokolásában, hogy több tanú a 10. társaság csődje után a Szövetkezetnél fektetett be, mivel erre a 263. magánfél vallomása is tartalmazott utalást, 51. tanú pedig azt vallotta, hogy „amikor más cégeknél csőd következett be hozzánk jöttek az emberek és nálunk fektették be a pénzüket.”

A védő fellebbezésében hivatkozott és a szövetkezet alkalmazásában álló tanúk között sem volt egybehangzó az a vélekedés, hogy a 10. társaság csődje miként hatott a befektetői kedvre, mert a székesfehérvári és a soproni fiókot - 46. és 49. tanúk előadása szerint - egyáltalán nem érintette.

Az elsőfokú bíróság azonban nem a tanúk vallomásából kitűnő befektetői hangulat értékeléséből vonta le azt a helyes következtetést, hogy a szövetkezet anyagi összeomlása a gazdálkodása következtében törvényszerű volt, hanem objektív bizonyítékból: a szakértők által kimutatott, számszerű mérleg adatokból.

A törvényszék okszerűen megindokolta azt, hogy mely bizonyítékokat, mely részükben és miért fogadott el. Az elsőfokú ítélet indokolása mindenre kiterjedő, logikus és nagyrészt nem ellentétes az iratok tartalmával sem.

A védelem a mérlegelt bizonyítékok egyes elemeit kiragadva, mondatokat kiemelve jutott eltérő következtetésekre, illetőleg szövegkörnyezettől elválasztott egyes megállapításokat, amelyek nyilvánvalóan csak összességükben voltak vizsgálhatóak és értékelhetőek.

Az elsőfokú bíróság a hűtlen kezelés, a sikkasztás, a tőkebefektetési csalás és a számviteli rendje megsértése bűncselekménye kapcsán is kizárólag a vád keretei között állapította meg a tényállást, és a vádat ki is merítette. Számos utalást tett az indokolásban arra, hogy a vádlottak elkövetési magatartása más bűncselekmények megvalósítását is felvetette, és ebben a körben különösen a megtévesztést kiemelve csalásra hivatkozott. A büntetőeljárás a kezdetén valóban csalás büntette miatt indult, de más irányba folytatódott. Időközben a büntetőügy egyes számai megszüntetéssel zárultak, a vádban is felhívottak szerint a banki hitelekhez köthető részükben.

A hűtlen kezelés több elkövetői magatartásból állt össze, amelyet egyenként vizsgált az elsőfokú bíróság. Az I., II., és III. rendű vádlott lényegében egy ingatlanspekulációra épített elgondoláson alapuló szövetkezeti tevékenységet fejlesztett tovább az ígéretes kamat meghirdetésével odacsalogatott kisbefektetők gyakorlatilag hitelezőként összeadott pénzéből. A vádlottak a termőföldre vonatkozó törvényt kerülték meg oly módon, hogy magánszemélyként szereztek a szövetkezeti pénzből a külterületi termőföldeken tulajdonjogot azzal, hogy majd a szövetkezetnek való - egyre későbbi időpontra halasztott - átruházást követően ott jövedelmező, a szövetkezeti tagok pénzét eredményesen kamatoztató és a visszafizetést is

biztosító építkezést végeznek a szövetkezet tulajdonszerzését és a termőföldek belterületbe vonását követően.

A vezetői pozíciót betöltő vádlottak azonban igen hiányosan tájékoztatták a tagságot a szövetkezet tényleges anyagi helyzetéről, az elképzeléseket és a terveket csak a látványos részükben ismertették, azt elhallgatták, hogy a megvalósítástól igen távol áll a szövetkezet, a belterületbe vonások késnek, annak számos előfeltétele hiányzik. Azt is elhallgatták, hogy a szövetkezet miként fonódik össze más gazdasági társaságokkal és ennek nemcsak gazdasági indokoltsága nincs, de kifejezetten hátrányos gazdasági kihatást eredményezett a szövetkezet működésére. Továbbmenően nemcsak a szövetkezet volt veszteséges, de a leányvállalatai is, ezért a likviditás megőrzése érdekében az anyagi eszközöket egymás között áramoltatták, de annak teljes nyomon követése a bizonylati fegyelem hiányossága miatt nem volt lehetséges. A szakértők is megjegyezték, hogy a gazdasági társaságok lehetnek időszakosan veszteségesek, de normális gazdálkodás mellett az, hogy hosszútávon minden cég az legyen nem jellemző, márpedig a szövetkezet egyetlen általa megvásárolt vagy alapított társaságból sem tudott - egyik gazdasági évben sem - osztalékot szerezni.

A vádlottak, mint a szövetkezet vezetői nem a szövetkezet haszna végett tevékenykedtek, nem gyarapították a szövetkezet vagyonát, nem biztosították a tagok befektetéseinek biztonságát, nem termelték ki az ígért hozamot, és a befektetőknek ígért kamatot csak az újabb tagsági befizetésekből - lényegében piramis-elven - biztosították. Ennek megfelelően mindaddig, amíg történtek újabb befizetések (célrészjegy jegyzések) a kamat kifizethető volt, de a szövetkezet saját tőkéje folyamatosan elveszett, mert nem volt tőketartalék, eredménytartalék és a mérleg szerinti eredmény is negatív tartományba került. A vádlottak nem készítettek üzleti és pénzügyi tervet, nem végezték el a vállalkozás elemzését, józan közgazdasági megfontolások nélkül, üzletviteli döntések mellőzésével „kezelték” a több milliárdos vagyont.

Üzleti terv hiányában még azt sem mérték fel, hogy olyan szövetkezeti tevékenységet végeznek, amelytől idegen a finanszírozás választott formája, ugyanis kizárólag rövid távú befektetések finanszírozták a hosszútávon megtérülő beruházásokat. A vádlottak nemcsak a vállalkozás elemzését nem végezték el, de a befektetések megtérülését illetően sem végeztek számításokat, noha ez elengedhetetlen lett volna. A sikertelenség és a veszteséges gazdálkodás a vádlottaknak felróható okokból következett be.

Az elsőfokú bíróság igen helyesen mutatott rá arra, hogy a saját tőke nagysága jelképes volt, a vádlottak a legnagyobb kockázatot jelentő rövid lejáratú célrészjegyekkel kívánták a tevékenységet finanszírozni, és olyan magas kamatot ígértek, amelyet csak kivételes profittal lehetett volna kigazdálkodni. Ehhez képest ők részletesen ismerték az egyes gazdasági társaságok anyagi helyzetét, a gazdálkodásukat (illetőleg annak hiányát) a szövetkezet pénzügyi helyzetét, amely

nem tudott saját tőkét kitermelni, és amelynek a mérlegeredmény mögöttes tartalma 90 %-os idegen forrás volt.

Az 4., a 8. és a 9. társaság nem végzett gazdasági tevékenységet, és a bútorgyárral egyezően jelentőstőkebefektetést igényelt. A M. völgyben és K.-en a megkezdett beruházások abbamaradtak. 3. szakértő a s.-i kapcsolt vállalkozással összefüggésben olyan kijelentést tett, hogy nyoma sem volt a tevékenység irányításának.

Helyesen elemezte azt is az elsőfokú bíróság, hogy a szövetkezet fizetéseképtelenségét nem a 10. társaság 2003. őszi fizetéseképtelensége, illetve a befektetők rohama okozta, hanem az, hogy évek során nőtt az adósságállomány, amelyet a szövetkezet nem gazdálkodott ki. A kisbefektetők (szövetkezeti tagok) pénze nem állt rendelkezésre, ők arra vártak, sorban álltak, de a szövetkezet csak az aktuális bevételből tudott visszafizetést teljesíteni, és 2004-ben az már csak 5,7 milliárd forint volt annak ellenére, hogy 2004. január és február hónapban fajlagosan nagyobb összegű bevétel volt a kisbefektetők befizetéseiből, mind a korábbi évek havi átlaga.

A szövetkezet adósságállománya egyre nőtt, a saját tőke nullára redukálódott, és ez azt jelentette, hogy a hitelezők nem voltak kielégíthetőek, miközben gazdasági eredmény sem volt. 2003-ra a bevétel csak a kifizetésekre volt elegendő, de mellette már 11 milliárd forint tartozás gyűlt fel, és ez a helyzet jutott 2004. március 1-re odáig, hogy a vezetők a kifizetéseket leállították. Itt utal a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság azon megjegyzésére, hogy az I. rendű vádlottat ez a helyzet sem akadályozta meg abban, hogy 2004. március 2-án még 40 millió, 3-án 9 millió és 8-án 39 millió forintot meghaladó célrészjegy befizetést felvegyen, azonban ez már nem képezte a vád tárgyát.

Az elsőfokú bíróság elemzően kifejtette, hogy a hűtlen kezeléshez kapcsolódó elkövetési magatartás magában foglalja az indokolatlan üzletrész vásárlásokat, a társaságok feltőkésítését, a megtérülés esélye nélkül történő finanszírozást, a veszteséges cégek „működtetését”, fenntartását, nem működő cégek alapítását, a szövetkezet pénzének e cégekhez való áramoltatását, értéken felüli üzletrészvásárlásokat, a pénzügyi mozgások követhetatlenné tételét. Továbbmenően a szövetkezet vagyonából a vádlottak nevére történő ingatlanvásárlást, amelyet követően a vádlottak hozzájárultak a szövetkezet biztosítékeként bejegyzett jelzálogjog törléséhez, majd azt a saját nevükre történő takarékpénztári hitel felvételéhez fedezetül adták, a hitelt nem fizették, és a kapcsolódó engedményezéssel a szövetkezeti vagyon teljesen kikerült a szövetkezet érdekköréből.

A vád és annak alapján az elsőfokú bíróság a vagyoni hátrány teljes mértékét a 2004. március 1. napján fennálló tőkekövetelés nagyságában állapította meg. Ennek forintosított összegét a szakértő által kimutatott 11. 522. 129. 000. Ft-ban határozta meg. Ez az összeg lényegében a 3831 szövetkezeti tag célrészjegy utáni

tőkekövetelését foglalja magában. Ez nem tartalmazza a részjegyek összegét (arra nem állt fenn a szövetkezet visszafizetési kötelezettsége), és a kamatkövetelést sem. A vádlottak büntetőjogi felelősségeként tehát csak a hűtlenül kezelt vagyontömeg befektetők felé konkrétan forintosítható aktuális tőketartozását róta fel.

Azért is helye van a számítási mód rögzítésnek, mert a másodfokú bíróság megvizsgálta, hogy a sikkasztás elkövetési értéke nem fedti-e a hűtlen kezelést, konkrétan azt, hogy a hűtlenül kezelt vagyon nem foglalja-e magába az elszámolási kötelezettséggel felvett készpénzt. Erre az ítélőtábla azért adott nemleges választ, mert éppen a fent kifejtettek egyértelművé teszik, hogy a hűtlen kezelés elkövetési értéke, a befektetői tőkekövetelés nagysága nem azonos a kezelt váltakozó nagyságú vagyontömeg teljes mértékével, annak más elemeivel, összetevőivel, ezért nem foglalja magában a korábban már felvett és el nem számolt készpénz összegét sem.

A védelem hivatkozása a rendelkezésre álló vagyon és a kisbefektetői tőkekövetelések összeszámítására nem helyes már a fent írtak miatt sem, de nyilvánvaló, hogy a számos leányvállalatot is működtető gazdasági tevékenységet végző szövetkezet gazdasági eredményessége nem jellemezhető egy kivonásos matematikai művelettel. Egy vállalkozás eredménye komplex elemzést igényel, ahol valamennyi eszközt és forrást, a pénzügyi és gazdasági műveletek eredményét, a vagyontárgyak értékét, a likviditást, a kisbefektetőknek való tartozáson túli követeléseket is számításba kell venni, amelyet nagyban befolyásol a számos hasonlóan fizetéseképtelen létrehozott vagy megvásárolt kapcsolódó vállalkozás. A könyvszakértői vélemény pontosan tartalmazta, hogy a kisbefektetők célrészjegy tőkebefizetését nemcsak hasznót hajtó gazdasági eredmény elérése nem használták, de azt a napi működésben folyamatosan felhasználták és elvesztették.

A védelmi kifogások a hűtlen kezelés kapcsán részben az Alginit bányá értékre alapítva, részben üdülési jogokra és további ingatlanértékesítésre hivatkozva látták biztosítottnak a befektetések visszafizetési garanciáját. Ezzel kapcsolatban az elsőfokú ítélet a szakvélemény megállapításaira hivatkozva kellően és alaposan kifejtve cáfolta meg a védelem érveit, és ezzel egyben azt is megmagyarázta miért volt szükségtelen a bizonyítás erre vonatkozóan indítványozott továbbfejlesztése.

Az ítélőtábla a 8. társaság „működése”, illetőleg a bányá kapcsán csak annyit jegyez meg, hogy a bányá csak részben volt a szövetkezet tulajdonában, és annak termelési tevékenysége már 2002-ben leállt. A gazdasági társaság 2002. év végére a saját tőkéjét is elvesztette, és az nem volt magyarázható a könyvelésből, hogy miből keletkezett a rendkívüli gazdasági eredmény, amittől a 2003. évre vonatkozó mérleg pozitív előjelűvé vált. Éppen erre figyelemmel a könyvvizsgáló a beszámolót korlátozó véleménnyel látta el, mert álláspontja szerint sérült a vállalkozás folytatásának számviteli alapelve. A társaság jegyzett tőkéjének 32 milliós értéke és a saját tőke 3,8 milliós nagysága nem állt összhangban a szövetkezet könyveiben

rögzített 1,3 milliárdos üzletrésztérkékel. A gazdasági társaságban való 50 %-os részesedését I. r. vádlott ingyenesen szerezte 12. tanú, 3., 4. és 5. személyek korábbi tulajdonosoktól 2000. év novemberében. (Annak további vételár emelkedése a 105. kötetben elfekvő adásvételi/üzletrész átruházási szerződésekből követhető nyomon.)

A 8. társaság ügyvezetőjének beszámolójából kitűnően 2 adminisztrátor és 2 fizikai alkalmazott dolgozott a kft-ben, és a ... megyén kívüli területre való szállítás fuvar költsége meghaladta magának az alginit anyagnak az árát. A kft. maga ellen kért felszámolást, amikor a szövetkezet nem finanszírozta tovább a működését. A bányakincs kitermelése esetén 80 év alatt lett volna kibányászható. A bányászati jog, mint vagyoni értékű jog a könyvelésben nem szerepelt.

Ilyen körülmények mellett elég illuzórikus arra hivatkozni, hogy e bánya jelenthette volna a célrészjegyek visszafizetésének biztosítékát, és garanciát adott a szövetkezeti tagok számára a vagyon megtérülésére. Ezt alátámasztja, hogy a felszámoló 200 millió forint beruházását követően tudta a könyv szerinti érték felett értékesíteni a bányarészt, mivel az első meghirdetés alapján azt nem sikerült eladnia.

A tények egyértelművé teszik, hogy a felszámolással megszüntetett 8. társaság utólagos felértékelése csak a vádlottak védekezésének része. Ha a vádlottak valóban úgy ítélték volna meg, hogy a bánya forgalmi értéke tartósan és jelentősen magasabb, mint a szövetkezet könyveiben nyilvántartott érték, lehetőség lett volna a szövetkezet könyveiben érték helyesbítésre, a piaci értékre való korrigálásra, de ezt nem tették meg.

A másodfokú eljárásban is hivatkozott üdülési jog kapcsán csak annyit rögzít az ítélet tábla, hogy az eljáró szakértők nem fedezték fel ennek nyomát a szövetkezet könyveiben, noha arra volt adat, hogy a szövetkezet 120 apartman használati jogát 1,9 millió forintért megvásárolta a 1. társaságtól 2002. április 2-án. Az viszont az iratok tartalma, konkrétan a rendelkezésre álló hitelszerződés része, hogy a gazdasági társaság az 1. pénzügyintézet felvett 1,8 milliárd forintról szóló - egyébként vissza nem fizetett - hitel fedezetéül az üdülési jogokat a bankra engedélyezte 2002. november 27-én. A teljesség kedvéért rögzíti a másodfokú bíróság is e hivatkozás kapcsán ismét, hogy a k.-i kastély felújítása el sem kezdődött, az apartman telep építkezése abbamaradt, 2003. október 22-én a vállalkozó a fizetés elmaradása miatt levonult. Lényegében csak a garázsok készültek el teljesen, az apartmanok nem teljesen, a kiszolgáló épületek 57%-ban.

A Törvényszék kellően megindokolta a bizonyítási indítványok elutasításának okát is, azokkal az ítélet tábla egyetértett, az erre való hivatkozás a másodfokú bíróság előtt alaptalan.

A sikkasztás büntetnének elkövetési magatartása kapcsán az ügyészség azt tette vád tárgyává, hogy a vádlottak a szövetkezet házipénztárából az ingatlanok

megvásárlása végett „készletre felvett előleg” címén készpénzt vettek fel, és az ingatlanok megvásárlását követően az ezzel történő elszámolási kötelezettségüknek nem tettek eleget, a vételár pedig jelentősen alatta maradt a vádlottak rendelkezésére bocsátott készpénznek.

Az ügyészség a sikkasztás elkövetési értékét a szakvélemény adataira, a házipénztár napi pénztárjelentéseire, a kiadási és bevételi pénztárbizonylatokra, továbbá a főkönyv adataira alapította. A vádiratban leírtak szerint az ügyészség (a vád) a sikkasztás elkövetési értékét úgy határozta meg, hogy a felvett készpénzből leszámította a ténylegesen készletre (ingatlan vásárlásra) fordított összeget, majd azt csökkentette azzal az összeggel, amely tekintetében a vádlottak eleget tettek elszámolási/visszafizetési kötelezettségüknek.

Mivel a vádlottak ebben a körben sem tettek vallomást, érdeminek mondható védekezést sem tudtak előterjeszteni, de a bírósági eljárás végén néhány részösszeg és a vásárlások lebonyolítása kapcsán észrevételt tettek, illetőleg írásban rögzítették álláspontjukat.

Az elsőfokú bíróság pontosan kifejtette, hogy milyen elvi/számítási alapokra építve munkálta ki a vádlottak büntetőjogi felelősségének alapjait. Részletesen megindokolta, hogy nem vette/vehette figyelembe a más jogcímen teljesített befizetést, így azt sem, hogy a vádlottak 2004. március 1. napján - a IV. rendű vádlott hónapokkal később -, a készletre felvett előleg címén őt terhelő elszámolási kötelezettséget úgy kívánták csökkenteni, hogy engedményezési szerződés alapján a részükre más jogcímen elszámolhatónak tartott összegre annak összeszámítását, összevezetését kérték.

Az elsőfokú bíróság (elvi részében az ügyészség is így emelt vádat) ezt nemcsak logikai alapon nyugvó érvekkel indokolta/vetette el, hanem 1. szakértő szakértői véleményére alapítva, aki a szakvéleményében és a tárgyalási előadásában is arról nyilatkozott, hogy az eltérő jogcímen fennálló követelést nem lehet elszámolni a földvásárlásra felvett, de az adásvétel után fennmaradó tartozás rendezésére. Az elsőfokú bíróság azt is kifejtette (egyébként helyesen), hogy az így kimutatható bevétel kártérítésként sem értelmezhető.

Ugyanakkor több számelírás és számítási hiba történt, ennek az is oka volt, hogy a szakvélemény összefoglaló táblázata nem minden esetben összevezetés címen számolta el a beszámítást, hanem esetenként visszafizetés címen. Mivel az engedményezési szerződések és az alapbizonylatok nem hagynak kétséget az egyes részösszegek jogcímének értelmezése felől, nem volt akadálya a kifejtett elvi alapokhoz igazított számítási korrekcióknak.

A szakértői véleményre alapítva a vádszerkesztő és a bíróság is elfogadta, hogy a házipénztárból elszámolásra az ingatlanokkal összefüggésben felvett készpénzek nemcsak azonos formában kerültek visszafizetésre, de volt arra is példa, hogy a bankszámlára történt pénztári befizetés. Természetesen e befizetésekből csakis a készletre felvett előleg elszámolási jogcímet lehetett elszámolási kötelezettség teljesítéseként értelmezni.

A ténylegesen készletre fordított pénz, tehát a megvásárolt ingatlanok beszerzési értéke nyilvánvalóan csökkentette az elszámolandó összeget, mivel az a cél szerint került felhasználásra. Ez volt a vád alapja, és az elsőfokú bíróság is ennek szellemében járt el.

Az elsőfokú ítélet tartalmaz elírásokat az összegszerűségek kapcsán, amelyet az ítélőtábla a fenti elszámolási konstrukció szem előtt tartásával korrigált a később leírtak szerint. A számításait a pénztárbizonylatokra, a napi pénztárjelentésben írtakra, a szövetkezet 4. pénztárcégnél vezetett pénzforgalmi számlájára, valamint a „visszatartott levelezés” felirattal ellátott pénztárcégnél ügyfélforgalmi értesítőkre alapította. A szakvélemény 3. számú melléklete tartalmazza a szakértő összesített adatait, továbbmenően a nyomozati iratok 102. kötetében (51. oldal) elfekszik az a kimutatás, amelyet a négy vádlott aláírt, és ami 2002. december 31-ig személyenkénti bontásban tartalmazza az addig felvett összegeket.

E bizonyítékok - amelyek az elsőfokú eljárásban a tárgyalás anyagává váltak - együttese nemcsak a számítási hibák korrekciójára volt alkalmas, de a vádlottak észrevételeire, és a védők fellebbezésében foglalt kifogásaira is megadta a választ.

Így III. r. vádlott eredményesen hivatkozott arra, hogy 80.388.971,- forint elszámolásra felvett összeggel 2003-ban elszámolt. Ez nemcsak az általa becsatolt bevételi pénztárbizonylatból állapítható meg, hanem azt a napi pénztárjelentés is tartalmazza, ezért nem kétséges annak visszafizetése.

Ellenben a másodfokú bíróság előtt is eredménytelen maradt a 2001. évben felvett 70 millió forint átvételének vitatása. Ennek indokait részben tartalmazza az elsőfokú ítélet, amikor a pénztáros és az ellenőr együttes aláírására hivatkozik, valamint arra, hogy korábban ez a tény nem képezte sérelem tárgyát, és felelősségre vonást sem eredményezett.

A másodfokú bíróság ezt az indokolást további érvekkel megerősíti.

1. 29. és 18. tanúk vallomásából megállapítható volt, hogy a házipénztárból történő kifizetéshez annak igénylésével egyidejűleg minden esetben csatolni/mellékelni kellett az előszerződést. Az előszerződés pedig a tartalmából kitűnően és értelemszerűen tartalmazta a vevő (a vádlott) nevét.
2. A pénztárbizonylatok között nemcsak a ki-, hanem a befizetési pénztárbizonylatok között is volt olyan, amelyet a befizető nem írt alá, és ezt is elfogadta a bíróság. Ezt azért nem érte védelmi kifogás, mert ez a vádlottak javára szólt.
3. A kiadási pénztárbizonylat hitelességét megerősítette a napi pénztárjelentés egyező adata, amely az e tárgyhoz csatolt két kötet (nyomozati iratok I. számú Mellékletének 1. és 2. kötete) teljességét áttekintve pontosan vezetett,

átlátható formájú, a gazdasági eseményt pontosan tükröző könyvelési bizonylat volt.

4. III. r. vádlott a saját aláírásával megerősített okirat tartalmából következően 2002. december 31-én aligha ismerhetett volna el 411 millió forintnyi összesített tartozást, ha nem vette volna fel a 70 milliós összeget. Továbbá a 2002-ben felvett 531 millió forint és visszafizetett 190 millió forint különbözete csak így értelmezhető: csak a 70 millió forint hozzáadásával válik egyezővé.

A polgári perek adataira való hivatkozás, az ott elfogadott számítási mód a büntető ügyben nem foghat helyt. A polgári bíróság a felperes keresetéhez kötötte, a rendelkezésére bocsátott bizonyítékok alapján, kizárólag a petitum keretei és jogcíme között eljárva dönti el a jogvitát. A büntető ügy tárgya pedig nem a felek elszámolása volt, hanem a már többször leírt készletre felvett előleg sorsa, annak sajátjaként való kezelése, elsikkasztása.

II. rendű vádlott beadványa és kifogása a terhére rótt visszafizetések értelmezése kapcsán azért nem fogadható el, mert a sikkasztás tárgyát csak a készletre felvett előleggel való elszámolás képezte. Ehhez képest a más jogcímen való visszafizetés nem releváns. Itt kell ismét megjegyezni, hogy mind a vád, mind pedig az elsőfokú bíróság a fent kifejtettek szerint elfogadta, hogy a házipénztár helyett a vádlottak a bankszámlára is teljesítettek visszafizetést, de értelemszerűen ezek között csak a már többször is említett jogcím esetén.

Ebből következően nem fogadható el a II. rendű vádlott megjelölt összegekre való hivatkozása. A 98 millió forint sorsa kapcsán rendelkezésre áll a 4. pénzügyi intézet pénzforgalmi számlakivonata is. Ebből kitűnően 2003. május 30-án valóban befizetett 98 millió forint készpénzt a bankszámlára, de 2003. június 4-én ugyanezt az összeget ki is vette. A Mellékletek 39. kötetében elfekvő „Szövetkezet visszatartott levelezés” feliratú egyenlegközlőhöz csatolt pénztári befizető bizonylatból kitűnően fel sem merülhet, hogy ezek a pénzmozgások jogcímüknél fogva összefüggnének a sikkasztás tárgyával, és ugyanez állapítható meg a hivatkozott további befizetés kapcsán is.

A IV. rendű vádlott is tagadta, hogy 2001. évben a terhére rótt 39 millió forintot felvette volna. A korábbiakban már írtakon túl az ő esetében is megállapítható, hogy az általa 2003. június 12-én aláírásával jóváhagyott, és 2002. év végi elszámolást tartalmazó okirat tanúsága szerint 175.220.000,- forintos elszámolási kötelezettséget vallott magáénak a földvásárlás kapcsán, amely feltételezi a 39 millió forint felvételét. Az összeg vitatását a saját írásbeli nyilatkozatán túl az is megcáfolja, hogy az általa 2002. év elején végrehajtott vásárlásokat csak így tudta ellentételezni, az ugyanis fel sem merült, hogy a saját anyagi eszközeit használta volna e célra.

Az ingatlanvásárlásokra fordított ellenértéket a másodfokú bíróság - az ítélet későbbi részében rögzített tényállás kiegészítésben - évekre bontás nélkül

egységesen számította össze valamennyi vádlott esetében, mivel az egyes termőföldvásárlásokhoz kapcsolódó előszerződések és a végleges adásvételi szerződések megkötésének idejéből, az előlegek esedékességi kifizetésénél látható volt, hogy az egyes tulajdoni hányadok megszerzése esetenként naptári évet váltott.

Az elsőfokú bíróság - indokoltan és törvényesen - elvetette a vádlottak egymás közötti ajándékozásával összefüggő elszámolást, és az ingatlanvásárlások kapcsán felmerült járulékos költségek szövetkezetre hárítását, azok beszámítását a készletre felvett előlegekbe. A vádlottak szerződése nem tette lehetővé ennek az érvényesítését és a védelem érveivel szemben attól, hogy az még ténylegesen felmerült nem teszi lehetővé annak elszámolását. Az erre való hivatkozás csak a sikkasztás elkövetését erősíti, mert az eltérő célú felhasználás. A készletre felvett előleg az egybecsengő bizonyítékok tartalma szerint kizárólag a termőföldek ellenértéke volt.

Értelemszerűen nem foghat helyt a más bűncselekményekre való hivatkozás, mint védekezés, annak felvetése, hogy a termőföldek megszerzése kapcsán az ingatlanok alacsonyabb vételárral szerepeltek az egyes szerződésekben, mint a tényleges; az ajándékozások valójában adásvételek voltak az engedélyező hatóságok megtévesztése érdekében szemben a magánokirat tartalmával; a szervezőknek pedig zsebbe fizették a termőföld tulajdonosok beszervezését stb. Mindez túlmutat a vád tárgyává tett bűncselekmények keretein, és érdemi védekezésként sem fogadható el.

Az ezzel kapcsolatban felvetett védői és vádlotti elképzelések csak újabb a vádtól eltérő, azon túlmutató bűncselekményekkel kapcsolatos okfejtések, amelyek nem szolgálhatnak a lényegében nagy volumenű ingatlanspekulációban az elkövetők javára.

A vádlottak a törvény rendelkezéseinek megkerülésére, kijátszására törekedtek, ennek érdekében használtak fel minden eszközt, megkeresték a törvény által nyitva hagyott kiskapukat, majd a büntetőeljárásban a korábbi jogellenes magatartásukat igyekeztek a saját javukra elfogadtatni, annak anyagi hasznait ismét a saját javukra kamatoztatni.

A bíróság természetesen nem tolerálhatta azt, ami I. r. vádlott megfogalmazása szerint „bevett össznépi játék volt” (2012. február 22-i tárgyalási határnapon tett észrevétele), amint a szövetkezet tagjai se fogadták volna el, ha tudomásukra jut a pénzük kezelésének ilyen módja.

Ha az ingatlan adásvételi szerződésben alacsonyabb összeg szerepelt az csak a vádlottak javát szolgálta, mivel a vagyonszerzési illetéket a vevő viseli. Ugyanakkor további hátrány a szövetkezetnek, mert a nagyobb ráfordítás a készletek könyv szerinti értékében - a gazdasági esemény alapjául szolgáló könyvelési bizonylat ellentétes adata miatt - nem jelenik meg. Számos igen alacsony összegű ellenérték is előfordult - 1000,- forint - ahol komolytalan a csökkentett - valótlan - vételárra hivatkozni. A szövetkezet nem hatalmazta fel egyik vádlottat sem arra, hogy

célrészjegy befizetésekből zsebbe fizessen az elképzelései szerint „jutalékot”, hogy valótlan tartalmú okirat készüljön - amely a védelem szerint ugyan csak magánokirat -, azonban tartalma (ajándék vagy adásvétel jogcím) a bejegyzéskor megjelent a közhiteles ingatlan nyilvántartásban -, mint közokiratban.

A vádlottak egymás közötti megállapodása anyagi vonzatának pedig végképp semmi köze a szövetkezeti vagyonhoz. Bár túlmutat a vádon itt érdemes megjegyezni, hogy a teljesedésbe nem ment - a szövetkezet és a vádlottak között megkötött - előszerződéssel nyerhető személyenkénti haszon messze túlméretezett kompenzációt jelentett volna, a vádlottak igen nagy rátartással alkudták ki saját nyereségüket, noha a termőföldek megvétele, majd aránytalan haszonnal való visszaértékesítése a szövetkezeti tagok célrészjegy jegyzése nélkül egyébként sem jöhetett volna létre.

Az eljárásban végig kifogás tárgyát képezte a készletre felvett előleg elszámolási határideje. A nyomozati iratok között fellelhető a szövetkezet pénzkezelési szabályzata, amelyből kitűnően az elszámolásra nyitva álló határidőt 30 nap. Az elsőfokú bíróság ezt kiterjesztve egy éves határidőt fogadott el, mert figyelembe vette a pénz felvételének speciális jellegét, azt, hogy az eredeti előszerződések egy éves határidőt biztosítottak és azt, hogy 27. tanú tanúvallomása alapján legkésőbb egy év alatt feltétlenül el kellett számolni. 1. szakértő a tárgyaláson úgy nyilatkozott, hogy ha a felvett összeggel 30 nap alatt nem számolnak el, az adókötelessé válik.

A másodfokú bíróság a törvényszék indokait elfogadta, mivel nemcsak a 30 nap, de az egy év is eltelt elszámolás nélkül, ezért annak nem volt jelentősége. Az viszont fel sem merülhetett, hogy az elszámolás egy éven túl váljon csak esedékessé, ezért az előszerződésben rögzített egyre távolodó határidők nem voltak mérvadóak.

Helyesen és jogosan utalt arra az elsőfokú bíróság, hogy a vádlottak részéről teljesen indokolatlan volt a több százmilliós készpénzek éveken át történő birtokban tartása.

Maga az I. rendű vádlott fejtette ki a fellebbezésének írásbeli indokolásában, hogy a termőföldek művelés alóli kivonásának előfeltétele az önkormányzati rendezési tervek módosítása, az önkormányzat rendeletalkotása, ehhez a képviselő testület többségi támogatásának megszerzése, a földhivatal felé pedig csak akkor érdemes a kérelmet benyújtani, ha a fejlesztési terület egészére megtörtént az átsorolás.

Mindezt együtt értékelve a szövetkezet gazdálkodásának a feltárt módjával csak tovább erősíti a vádlottaknak, mint vagyonkezelőknek az ésszerűtlen, tervezetlen, teljesen (nem a büntetőjogi értelmezés szerinti) felelőtlen gazdálkodását.

Itt kell megjegyezni, hogy a szövetkezet működése a kezdetén, 20. tanú elnöksége alatt más elgondolások mellett, óvatos, a célok és források összekapcsolásán alapuló gazdálkodást folytatott. Az ingatlanspekuláció ugyan akkor is a tevékenység alapja volt, de a belterületbe vonás konkrét ígérete előtt nem került sor a

szövetkezet részéről földvásárlásra, és a tanú vallomásából kitűnően fel sem merült, hogy beruházás induljon a területen, mivel nagyobb és biztosabb hasznot hozott a továbbértékesítés. Lényeges gazdálkodást érintő különbség volt az is, hogy a célrészjegyek két éves futamidejűek voltak!

Az eljárásban a tanúk vallomása és a rendelkezésre álló iratanyag alapján kétséget kizáróan meg lehetett állapítani, hogy a vádlottak a szövetkezet és a leányvállalatok napi ügyeinek intézése során szorosan együttműködtek, a pénzügyeket, a cégek gazdasági mutatóit, az üzleti tevékenységet figyelemmel kísérték, a gazdasági döntéseket lényegében maguk hozták. Nem volt indokolatlan annak az elsőfokú ítéletben való rögzítése, hogy a szövetkezet vezetését magukhoz ragadták, a már végrehajtott döntéseket utólag hagyatták jóvá, a szövetkezeti önkormányzat működését visszaszorították, a gazdálkodással összefüggő információk nagy részét nem közölték. Mivel az elsőfokú ítéletben felsorolt irathűen ismertetett okirati bizonyítékokból csak ez a logikai következtetés volt levonható, ezt eredménnyel nem lehetett támadni.

A bizonyítási eljárás során és az iratanyagból kitűnően is számos az ítélet tartalmán túlmutató körülmény felmerült még a szövetkezet működéséhez kapcsolódó vádlotti magatartás kapcsán, de az elsőfokú bíróság azt helyesen a vád tárgyára összpontosította, és tényállásában azon nem terjeszkedett túl.

A másodfokú bíróság egyáltalán nem osztotta az I. rendű vádlott védőjének a szövetkezet működésével kapcsolatban a nyilvános ülésen megfogalmazott elveit. Az nem természetes, hogy a leányvállalatként működő project cég veszteséges legyen, ahogy az sem igaz, hogy a befektetők hiteléből működő szövetkezet törvényszerűen legyen összeomlásra ítélve. A védő számítása arról, hogy miként kell a szövetkezet vagyonából a vagyoni hátrány mértékét kivonni és ezzel jellemezni egy gazdasági társaság működését végképp nem állja meg a helyét.

Ugyan a vádlottak terhelti vallomásának a hiányában csak észrevételekből és a védelmi kérdésekből derül ki a védekezésük lényege, de abból az következik, hogy a project cégeket arra kívánták létrehozni, hogy az egyes beruházások (építkezések) kapcsolódó költségeit elkülönülten is követhessék. Erre utalnak a vállalkozói és alvállalkozói szerződések és például az önállóan, az adott gazdasági társaság nevében felvett hitelek is, azonban éppen ennek ellenkezőjét eredményezik a célrészjegyekből vagy más banki hitelből származó pénz átcsoportosítások, a felajánlott fedezetek köre, a számvitelben nem mindig követhető pénzmozgások és még számos körülmény.

Ennek ellenére szóba se jöhet, hogy egy beruházás kivitelezése csak veszteséges lehet, mert a felülbírált ügyben ez azt tételezné fel, hogy mindez célzatos volt, a vádlottak készültek arra, hogy e cégek felszámolásba dőljenek, ami nem tárgya a vádnak. Hasonló a helyzet a szövetkezet működésével kapcsolatban is. A szövetkezet az ítéletben is idézettek szerint a Ptk. 38. §-a szerint a tagok érdekeit szolgáló vállalkozási tevékenységet folytat, amely feltételezi, hogy gazdasági

eredményességre törekszik. A vádlottak ezt ígérték a szövetkezeti tagoknak, és ígéretük teljesítését azzal támasztották alá, hogy éveken keresztül kifizették a célrészjegyek után járó kamatot. A vád tárgya és az elsőfokú ítélet nem tételezte fel azt, hogy a vádlottak szándéka eredetileg csak a pénzgyűjtésre irányult, további gazdasági célok megvalósítása nélkül, ugyanis csak ekkor lett volna törvényszerűen bukásra ítélve a vállalkozás. A szövetkezet a vádlottak vagyonkezelői tevékenysége folytán vált fizetéseképtelenné.

Nem osztotta az ítélőtábla a 12. társaság létrehozásával kapcsolatban kifejtett védői okfejtést sem. Az alapkezelés nem működhetett, mert a kezeléssel érintett és átadott ingatlanok kiürítése nem történt meg, a kulcsok átadása elmaradt, a szövetkezet iroda funkciójára szánt ingatlanok után nem került sor a bérleti díj megfizetése, így lényegében ellehetetlenült az ingatlanok hasznosítása. A portfólió eleve nem volt alkalmas a megfelelő nyereség kigazdálkodására, és az ingatlanok egy része nem volt piacképes. Továbbmenően a szövetkezeti tagokat nem tájékoztatták arról, hogy bár az alap valóban biztonságosabb befektetési forma, de nem tud olyan hozamot termelni, mint amit a szövetkezeti tagoknak korábban megígérték.

A tőkebefektetési csalással kapcsolatban az elsőfokú bíróság által megállapított ítéleti tényállást nem érte védői támadás. Az I. rendű vádlott védője mindössze arra hivatkozott, hogy I. r. vádlott nem bírta rá a kisbefektetőket arra, hogy pénzüket a szövetkezethél helyezték el.

A tőkebefektetési csalást az követi el, aki a gazdálkodó szervezet vagyoni helyzetéről valótlan adat közlésével vagy híresztelésével, illetve adat elhallgatásával másokat tőkebefektetésre vagy a befektetés emelésére rábír.

Az ítélet tényállásában elkövetési magatartásként rögzített körülmények (széles körben és különböző formákban megjelenő hirdetések közzététele; a befektetési tanácsadóként foglalkoztatott dolgozók vádlottaktól kapott tájékoztatásának ügyfelek felé közvetített tartalma; a meghirdetett kamatok vonzó mértéke; a névre szólóan küldött tájékoztatókban közzétett tények; a vállalkozás - mérlegben fel nem tüntetett - értékvesztése; a leányvállalatok gazdálkodásával kapcsolatos és a beruházásokat érintő félrevezető tájékoztatás; a látványtervek ismertetése a tényadatok elhallgatása mellett; annak elhallgatása, hogy a szövetkezet gazdálkodása nem termelte ki a befektetők célrészjegy állományát stb.), önmagukban is elégségesek a törvényi tényállás rábírásként megfogalmazott elemének megvalósításához.

Ennek a szellemében fogalmazódott meg 2003. január 28-án a 2003/6/EK parlamenti és tanácsi irányelve is a piaci manipuláció tilalmáról.

A számviteli fegyelem megsértése esetén az ítélőtábla sem osztotta I. r. vádlott védőjének álláspontját arról, hogy a szakértelemmel rendelkező személy alkalmazása kizárja védenca büntetőjogi felelősségét. A szövetkezet elnökére

kiterjed a számviteli törvény hatálya, és feladatait is meghatározza. A számvitel teljes rendjének biztosítása a feladata volt, és az ítélet pontosan és tételesen felsorolja, hogy e kötelezettségét mikor és milyen formában szegte meg.

E kötelezettség szegések nem a könyvelőhöz köthetőek, mivel a könyvelő csak az átadott bizonylatok, a kialakított számlarend, a szervezetzeti működés specifikumainak elé tárását követően és annak alapján dolgozhat, csak annak megfelelően tudja a mérleget és a vállalkozással összefüggő, annak ellenőrzését szolgáló további dokumentumokat, beszámolót elkészíteni.

A számvitel adott gazdálkodó egységen belüli rendjének kialakítása, a bizonylati fegyelem, a gazdasági események megfelelő nyomon követhetősége a gazdálkodó szerv vezetőjének a feladata.

Maga I. r. vádlott sem hivatkozott arra, hogy a könyvelők az utasításai ellenére jártak volna el, ellenben a fellebbezésében ő maga sorolt fel olyan körülményekre, amelyek önmagukban megkérdőjelezik a gazdasági eseményt rögzítő bizonylatok teljességét, valódiságát és alkalmasságát a vállalkozás gazdasági eseményeinek nyomon követésére. (A vádlott valótlan tartalmú ajándékozási szerződésekre hivatkozott, amelyért a szervezet pénzből ellenértéket fizetett, illetve zsebbe fizetett jutalékokról tett említést.) A könyvvezetés teljességéhez az értékvesztések elszámolása is szükségeltetett volna, mind az üzletrészekkel, mind a vevői követelésekkel, mind pedig az előlegekkel kapcsolatban. Ezek a vállalkozás eredményét csökkentették volna, és valóságosabbá tették volna a szervezet gazdálkodásának képét, ami viszont nem segítette volna a szervezetzeti tagok befektetési hajlandóságát.

I. r. vádlott kifogásolta, hogy az elsőfokú bíróság nem folytatott le bizonyítást a könyvelés manipulálásával kapcsolatban. Ez igaz, de ennek az volt az oka, hogy az nem képezte a vád tárgyát. Ezzel összefüggésben a szakértő úgy fogalmazott, hogy szakértői módszerekkel a könyvelés esetleges manipulációja nem mutatható ki.

A Fővárosi Törvényszék által megállapított tényállás nagyrészt mentes a Be. 352. § (1) bekezdésében felsorolt hiányosságoktól, minden vonatkozásban megalapozott, tartalmazza az ügy ténybeli és jogi elbírálásához szükséges tényállási elemeket, de az iratok tartalma alapján kiegészíteni, pontosítani kellett:

1/

Az ítélet 23. oldalán a vagyonkezelői kötelezettség kapcsán benyújtott vádmódosítás alszáma helyesen: 282, míg a vád módosítása a 497-I. alszám alatt található.

2/

I. r. vádlottat a Budapesti II. és III. Kerületi Bíróság 7. B. II. 1026/2011/13. számú, 2012. június 12. napján jogerős ítéletével 7. rb. csalás büntette miatt felmentette. (Az ítéltábla iratai között a 40. alszám alatt található ítéletkiadmány adata.)

Ennek rögzítése azért vált szükségessé, mert az elsőfokú ítélet 24. oldala a vádlott személyi körülményeinek ismertetésekor utal az elsőfokú eljárás idején még folyamatban volt büntetőeljárásra.

3/

II. r. vádlott a jogi egyetemet a büntetőeljárás alatt végezte el, gyermekei 2006-ban és 2010-ben születtek. (Jegyzőkönyvek adata)

4/

III. r. vádlottnál 2009. november 2. napján 65 %-os egészségkárosodását állapították meg, amely tekintetében 2010. évben volt esedékes a felülvizsgálata. Betegségére 2012-ben hivatkozott, de azt a 2009-es lelettel valószínűsítette.

(Jegyzőkönyvek és a benyújtott okiratok tartalma alapján)

A vádlott egészségi állapota - különösen az arra történő hivatkozás miatt - a személyi körülmények felsorolásában lényeges, de mivel a vádlott nem tett vallomást, kérdést nem lehetett hozzá intézni ebben a körben sem, csak az okiratokból megállapítható tényeket rögzíthette az ítélet tábla.

5/

I. r. vádlott a másodfokú bírósághoz intézett fellebbezésének indokolásában pszichiátriai gyógykezelésre hivatkozott, de ezzel kapcsolatos orvosi véleményt nem csatolt be. (A fellebbezés írásbeli indokolásának adata alapján)

Hasonlóan elmaradt a megzsarolt helyzetére vonatkozó hivatkozás valószínűsítése is.

6/

Az ítélet 25. oldal 2. bekezdésében a Szövetkezet megalakulásának időpontját az ítélet tábla 1998. szeptember 28. napjára pontosítja. Az 5. bekezdését kiegészíti azzal, hogy 28. tanú a Szövetkezetben betöltött funkciója mellett 1999. május 27-től a 4. pénzügyi intézet külső igazgatósági tagja volt, egyben alapító, és a magasabb összegű hitelekéről döntő bizottság tagja is volt, egyben 1997. május 24. napjától 2007. május 24-ig a cégjegyzésre is jogosult volt. (162. kötet 114. oldala és 59. tanú tanúvallomása.)

7/

A 26. oldal 4. bekezdés: 1998. **december** (november helyett) 11-ig volt I. r. vádlott a 1. társaság képviselője. (Cégmásolat adata)

8/

A 26. oldal utolsó előtti bekezdésében I. r. vádlott a 2. társaságban szerzett részesedést a tévesen feltüntetett szövetkezet helyett.

9/

A 27. oldal 8. bekezdésben helyesen 2005. május 6-án rendelték el a 3. társaság felszámolását, a feltüntetett 2000. évvel szemben.

10/

A 28. oldalt kiegészíti azzal, hogy a 4. társaság felszámolása 2007. május 24-én befejeződött, a céget 2007. június 21-én törölték a nyilvántartásból. (Közhiteles nyilvántartás adata)

11/

A 28. oldal 9. bekezdéséből mellőzi a dr. feltüntetését 26. tanú neve elől.

12/

A 29. oldalt azzal egészíti ki, hogy az 5. társaságot 2008. október 17-én törölték a nyilvántartásból. (Közhiteles nyilvántartás adata.)

13/

A 31. oldal 2. bekezdését azzal egészíti ki, hogy a szövetkezet jogi személy. (Ennek rögzítése elmaradt az ítéletből, ezért a Szövetkezetekről szóló törvény alapján e kiegészítés szükségessé vált.)

14/

A 33. oldal 4. bekezdését azzal egészíti ki, hogy az igazgatóság beszámolóját (a 2000. június 9-i közgyűlésen) III. rendű vádlott tartotta. Ezen a közgyűlésen a tagok igyekeztek megtudni, hogy miért nem kapják meg a szövetkezet mérlegét a közgyűlésre szóló meghívóval együtt, illetőleg a p.-i és a k.-i ingatlanok kinek a tulajdonában vannak. Azt is felvetették, hogy a szövetkezet miért nem pénzügyintézetől vesz fel kölcsönöket. Továbbá kötelezték az igazgatóságot féléves mérleg előkészítésére. (84. kötet - közgyűlési jegyzőkönyv)

15/

A 36. oldal 3. bekezdését azzal egészíti ki, hogy a házi pénztárban tartható készpénz állomány a budapesti irodában maximum 20 millió forint volt. (102. kötet 179. oldal)

16/

A 37. oldal 2. bekezdésének végét azzal folytatja (a pénztár ellenőrzését rendszeresen gyakorolták): oly módon, hogy napi pénztárjelentéseket a nap végén III. r. vádlottnak kellett megküldeni. (Többek között 47. tanú tanúvallomása)

17/

A 39. oldal 6. bekezdését akként pontosítja, hogy az 8. társaság adásvételi szerződése 2002. november 14-én kelt. (105. kötet 127. oldal)

18/

A 40. oldal 5. bekezdését azzal egészíti ki, hogy megjegyzendő a 2. pénzügyintézet azért lépett vissza az alapkezeléstől, mert az ingatlanalap nem volt működőképes.

(31., 32. és 33. tanúk vallomásából következően)

19/

A 41. oldal utolsó mondatát azzal egészíti ki, hogy a jegyzett tőke volt 30 millió forint.

Egyidejűleg a 216. oldal 4. bekezdését és a 217. oldalának teljes 2. bekezdését az ítélet történeti tényállásába beemeli, és azzal a Szövetkezet gazdálkodás fejezetet (41-43. oldal) kiegészíti.

20/

A 43. oldal 4. bekezdését azzal, hogy 1999-ben helyesen 841.025.000,- forint értékben történt célrészjegy jegyzés. 2001. év végén a célrészjegy tartozás helyesen 5.381.461.000,- forint. A 44. oldalon 2002-ben a mérleg szerinti eredmény 21.320.000,- forint volt, míg a célrészjegy tartozás az év végén 10.366.539.000,- forint. 2003-ban az üzemi eredmény - 451.748.000,- forint, az év végi célrészjegy tartozás: 11.317.683.000,- forint volt. 2003-ban a saját tőke 40%-a elveszett, pontosan -39,16% volt, míg az eredmény - 39,74 %. (82 kötet:23. oldal)

21./

A 48. oldal A./ pontját azzal, hogy a 1. pénzintézetől felvett 1,8 milliárd forint hitel magában foglalta a 1. társaság korábbi 3. pénzintézetől felvett hiteltartozásából fennálló 403 millió forint tartozás rendezését is. (132. kötet 35. oldal)

A 48. oldal utolsó előtti sorában feltüntetett végösszeg 1,7. milliárd forint, a millió helyett.

22/

A 49. oldal 2. bekezdés 2. sorát akként egészíti ki, hogy a „fizetési késedelem” és a jövőbeni finanszírozási ütemezés megrendelő érdekkörében történt megváltozása miatt módosult a teljesítési határidő a 13. társaság kivitelezővel kötött szerződésben (138. kötet)

23/

Az 50. oldal 4. bekezdését akként, hogy a M. lakóparkban 1. db. „G” jelű mintaházban lévő 6 db elkészült lakásból egyet a 14. társaság kapott meg a Kft. tartozása fejében (nem fizették ki a munkadíjat), egy lakást nem sikerült értékesíteni. Az eladott további 4 db. lakás vételárának figyelembe vételével a ház eladásából a gazdasági társaságnak mindösszesen 4,5 millió forint közvetett költséget nem tartalmazó, adózatlan nyereség származott. (115. kötet)

Ezt a körülményt azért volt szükséges rögzíteni, mert egyrészt lényeges körülmény, hogy csak a mintaház készült el, egyben azt is jelzi, hogy az átcsoportosított pénzeszközök és a hitel ellenére még a beruházót sem elégítette ki a társaság. Végül pedig e körülmény azt is bemutatja, hogy milyen haszonkulcsot lehetett

érvényesíteni, amely nem utal olyan extra profit termelő tevékenységre, amely a célrészjegyek visszafizetését és a kiemelt kamat biztosítását lehetővé tette volna.

24/

Az 51. oldal 2 bekezdésében a 3. társaság évi működésének veszteségességének rögzítését kiegészíti azzal, hogy azt csak tetézte a társaság 10 millió forintos követelésének elengedése. (Könyvszakértői vélemény adata) Ugyanezen bekezdés utolsó előtti sorában a 2. társaság megjelölést 3. társaságra pontosítja.

25/

Az 53. oldal 5. bekezdésében a 3. társaság törzstőke emelése helyesen 109 millió forint volt, és a szövetkezet helyesen 132.030.000 forinttal járult hozzá a működtetéshez, amelyből 23.030.000 forint visszafizetése maradt el.

26/

Az 55. oldal I/5 pontját azzal egészíti ki, hogy a Szövetkezet 49 millió forint pénzbeli betétet adott a törzstőkéhez. A társasági szerződést a szövetkezet részéről II. r. vádlott írta alá.

27/

Az 55. oldal I/6. tényállásának 3. bekezdés utolsó mondata helyesen 6000 aranykorona a feltüntetett 600-al szemben (1994. évi LV. törvény 5. § (1) bekezdése)

28/

Az 59-75. oldalig az I. rendű vádlott ingatlanszerzésével kapcsolatosan az 1. pontot 1/a jelzéssel látja el, a táblázatot pedig a következők szerint kiegészíti, illetve pontosítja:

- I. r. vádlott megszerezte még a P. 071. hrsz.-ú 14.477 m² alapterületű, 22,58 aranykorona értékű szántót több tulajdonostól összesen 796.500,- forint ellenérték fejében (190/389.)
- Megszerezte a p.-i 044/7. hrsz.-ú ingatlan
- A p.-i 169/2 hrsz.-ú ingatlan 2385/11119-ed részét helyesen 7. személytől vásárolta
- A 080/22. hrsz.-ú ingatlan további 4009/18366-od részét 8. személytől vásárolta 2001. február 3-án 1.552.500,- forintért
- A 80/35. hrsz.-ú ingatlan 377/93677-ed tulajdoni hányadát helyesen 9. személytől szerezte
- A 80/37. hrsz.-ú ingatlan 83/14153-ad tulajdoni illetőségét helyesen 10. személytől szerezte meg.

- A K. 0268/18 hrsz.-ú ingatlant 11. személytől is szerezte 2002. február 20-án 668.119,- forintért, amely összeg egyben a táblázat 27. pontja alatt körülírt és a 43. pontja alatti ingatlan vételára is volt, 12. személy 142.000,- forintos 2002. február 20. napján történt eladása mellett.
- A 45. pont alatt körülírt ingatlan helyesen 6689 m² alapterületű és 4,41 aranykorona értékű volt.
- A 035/10. hrsz.-ú ingatlan 253/34196-od tulajdoni részét 13. személytől helyesen 27.800,- forintért vásárolta meg.
- A 035/10. hrsz.-ú ingatlan 3/34196-od tulajdoni hányadát 14. személytől vásárolta.
- A 035/10. hrsz.-ú ingatlan 56/34196-od tulajdoni részét 15. személytől nem ajándékként kapta, hanem 7.000,- forintért vásárolta.
- A fenti ingatlan 195/34196-od részét 16. személytől vásárolta.
- Ugyanezen ingatlan 213/34196-od részét 17. személytől ajándékként kapta.
- Ezen ingatlan 212/34196-od tulajdoni részét 18. személytől 53.000,- forintért vásárolta.
- A 60. szám alatt körülírt ingatlan 1913/3969-ed részét a 2002. február 7-én módosított adásvételi szerződés értelmében 19. személytől vásárolta, az előszerződés megkötését követően bekövetkezett névváltoztatás miatt.
- A p.-i ingatlanok köre kiegészül az ítélet 89. oldalának 9. pontja alatt körülírt 8. személytől megvásárolt ingatlannal, ezt egyben a III. r. vádlott által megvásárolt ingatlanok közötti felsorolásból mellőzi.
- Megvette még a K. 03/3 hrsz. ingatlant - 500.000,- forintért.

E kiegészítések és pontosítások az adásvételi szerződések és a tulajdoni lapok adataiból történtek, túlnyomórészt elírási hibákat korrigáltak.

29/

Az ítélet 75. oldalán az előszerződéssel érintett ingatlanokat kiegészíti a 0268/12, 085/41, 085/43 hrsz.-ú ingatlanokkal, míg a 014-et 014/1-re, a 044/81-et, 044/8-ra, a 080/43-at 080/44-re, a 080/45-öt 085/45-e helyesbíti.

Az előszerződés módosításában felsoroltaknál a 044/81-et ugyancsak 044/8-ra javítja.

30/

A 78. oldal 1/d pontjának számítási hibáját akként javítja ki, hogy a I. rendű vádlott által felajánlott ingatlanok értéke helyesen: 58.694.590,- forint.

31/

A 78. oldal 1/d pont második bekezdését úgy folytatja, hogy a jelzálogjogot alapító kölcsönszerződés 4. pontja értelmében II. rendű és III. rendű vádlott a szerződéshez a szövetkezet nevében, mint készfizető kezes külön is hozzájárulását adta az ingatlanok javára bejegyzett keretbiztosítéki jelzálogjog törléséhez. (100. kötet 13. oldal)

32/

Az ítélet 79. oldalán lévő táblázat 2. sorát úgy pontosítja, hogy 2004. április 28-án kelt a szerződés, a feltüntetett időpont a szerződés módosításának napja. (191/21)

33/

A 80. oldal táblázatának első sorában feltüntetett helyrajzi szám helyesen: 080/22. (156. kötet tulajdoni lap)

34/

A 82. oldalon is folytatódó táblázatot kiegészíti a korábban már hivatkozott 080/22. hrsz.-ú ingatlan adataival, a 93. oldalon való feltüntetés egyidejű mellőzése mellett. (118. kötet - tulajdoni lap)

33/

A 84. oldal 2. pont alatti táblázatának 2. sorát 089/3 hrsz.-ra (117 kötet), a 12. sorában az adásvétel idejét 2002. január 31-re, a 15. sorában feltünteti, hogy a vételár két ingatlan együttes értéke volt, míg a 17. sorában az eladó nevét 20. személyre javítja.

A táblázatot kiegészíti a P. 0185 hrsz.-ú ingatlannal, amelyet II. rendű vádlott 2003. május 20-án ajándékként szerzett meg 21. személytől 1.363.000,- forint értékben. (184/35)

A táblázatot követően felsorolt és az előszerződésben szereplő ingatlanok közül a 089 megjelölését 089/3-ra pontosítja, további kiegészíti a 093/3 hrsz.-úval. (186 kötet)

34/

A 88. oldalon a II. rendű vádlott által megszerzett ingatlanokkal kapcsolatban a vagyoni hátrány pontos összege: 136.699.300,- forint

35/

A 92. oldalon, a tényállás 3/b pontjában III. rendű vádlottat érintően 2.154.150,- forint a vagyoni hátrány pontos összege.

36/

A 95. oldalon helyesen: IV. rendű vádlott 150 millió forint értékre kötötte meg az előszerződést. A bekezdésben mindkét 500 millió forintos összeget ekként pontosítja. Az előszerződés módosítása között feltünteti a 2002. december 3-i keltezésűt is, amellyel a végleges szerződés megkötésének időpontját 2003. december 31-re módosították. A 2003. augusztus 28-i keretbiztosítéki jelzálogszerződés 300 millió forint erejéig szólt, és ekkor egészült ki az ingatlanok köre a P. 080/46 és 080/48 hrsz.-ú ingatlanokkal. (186 kötet 211. oldal)

37/

A 96. oldal 3. bekezdését kiegészíti azzal, hogy III. rendű vádlott 2003. szeptember 25-én írta alá a jelzálog törléséhez hozzájáruló nyilatkozatot. 2003. október 28-án I. rendű vádlott adott a P. 080/46 és 080/48. hrsz.-ú ingatlanokra a zálogjogról lemondó nyilatkozatot, amelynek alapján a szövetkezet joga megszűnt, de más teher sem került rá.

38/

A 98. oldalon a IV. rendű vádlott esetében keletkezett vagyoni hátrány mértékét 15.132.850,- forintra pontosítja.

Ugyancsak a 98. oldalon a Szövetkezet sérelmére a vádlottak által okozott vagyoni hátrány mértékének meghatározását annak dátumával: 2004. március 1. napjával kiegészíti.

39/

A 99. oldal 5-8 bekezdésében a realizálni szándékozott nyereség mértékét akként pontosítja, hogy az I. rendű vádlott esetében 1.174.319.923,- forint, II. rendű vádlott esetében 543.300.700,- forint, III. rendű vádlott esetében 276.169.350. Ft, míg IV. rendű vádlott esetében 134.867.150,- forint lett volna.

41/

A 100-102 oldalon található II/1-4. szám alatt jelölt tényállás számszaki adatait a következők szerint pontosítja:

I. rendű vádlott által elszámolási kötelezettséggel felvett, helyesen rögzített 2.317.418.533,- forint összegből a visszafizetett összeg: **1.347.860.545,- forint.**

Az ingatlanvásárlásra együttesen fordított összeg: **325.680.077,- forint.**

Az elszámolási kötelezettség alapján vissza nem fizetett készpénz összege:

643. 877. 911,- forint

II. rendű vádlott által elszámolási kötelezettséggel felvett összeg:

908.016.397,- forint.

A visszafizetett összeg: **279.000.000,- forint.**

Az ingatlanvásárlásra együttesen fordított összeg: **136.699.300,- forint.**

Az elszámolási kötelezettség alapján vissza nem fizetett készpénz összege:

492.317.097,- forint.

III. rendű vádlott által elszámolási kötelezettséggel felvett összeg:

909.038.971,- forint.

A visszafizetett összeg: **341.035.672,- forint.**

Az ingatlanvásárlásra együttesen fordított összeg: **123.830.650,- forint.**

Az elszámolási kötelezettség alapján vissza nem fizetett készpénz összege:
444.172.649,- forint.

IV. rendű vádlott által elszámolási kötelezettséggel felvett összeg:

175.220.000,- forint.

A visszafizetett összeg: **59.000.000,- forint.**

Az ingatlanvásárlásra együttesen fordított összeg: **15.132.850,- forint.**

Az elszámolási kötelezettség alapján vissza nem fizetett készpénz összege:
101.087.150,- forint.

42/

A 111. oldal utolsó előtti mondatát kiegészíti a bevételi bizonylatok felhívásával is.

A vádlottak termőföld vásárlására fordított pénzösszegeinek meghatározása a sikkasztás elkövetési értékének kiszámítása az egyes adásvételi szerződések értékének összeszámításából adódott. A hűtlen kezelés körében pedig az adott vádlott által, a szövetkezet pénzéből megvásárolt és fedezetül ajánlott, de a vádlottak nyilatkozata alapján utóbb a fedezetből kivont ingatlan értéke került összeszámításra. Ez volt a vád alapja és az elsőfokú bíróság is ekként számolt.

Erre figyelemmel a másodfokú bíróság is az ismertetett elv alapján helyesbítette a számítási hibákat, noha annak elvi alapját nem osztotta. (A vádlottak ajándék jogcímén megszerzett ingatlant is felajánlottak, majd a fedezeti körből elvontak, ezért annak értéke csak tovább növelte a vagyoni hátrányt, továbbá a vádlottak a társuk által a szövetkezeti vagyonból megszerzett, nem saját maguk által vásárolt ingatlant is elvontak - az egymás közötti ajándékozással - a fedezetek köréből, ezzel tovább növelve a vagyoni hátrányt).

Az első fokú bíróság eleget tett a törvényben írt indokolási kötelezettségének, így az általa megállapított tényállás a fenti kiegészítések mellett irányadó volt a másodfokú eljárásban.

Az elsőfokú bíróság a megalapozott tényállásból okszerűen vont következtetést valamennyi vádlott bűnösségére, és a bűncselekmények minősítése is nagyrészt megfelel a büntető anyagi jogi rendelkezéseknek.

A vádlottak terhére megállapított bűncselekmények jogi minősítését csak I. rendű és IV. rendű vádlott esetében a sikkasztás büntetében kellett módosítani. Meg kell jegyezni, hogy az elsőfokú ítéletben az I. r. vádlottal kapcsolatos jogi minősítés nem állt összhangban a terhére kiszámított elkövetési értékből következő minősítéssel.

Az ítélet tábla e két vádlott esetében magasabb elkövetési értéket számított ki/állapított meg, összhangban az első fokú ítélet indokolásában foglalt számítási

alapelvekkel, és az érték változása mindkét említett vádlott esetében kihatott a cselekmény minősítésére is.

Az elkövetési érték felemelése nem jár adott esetben a vádelv sérelmével, mert az ügyészség a vádlottak által ingatlanvásárlás címén felvett és el nem számolt összegekkel kapcsolatban emelt vádat, ezért pusztán az összezszerűség megváltoztatása nem korlátozza a másodfokú bíróságot a helyes elkövetési érték megállapításában.

A további esetekben az ítélőtábla csak pontosította az elírás folytán tévesen feltüntetett jogszabályi hivatkozásokat a sikkasztás büntette és a tőkebefektetési csalás büntette tekintetében.

A Fővárosi Törvényszék ítéletében teljes jogi indokolást adott, részletesen foglalkozott valamennyi bűncselekmény esetében a releváns jogi tényekkel, így az első fokú ítélet jogi indokait szükségtelen megismételni, azokkal az ítélőtábla mindenben egyetértett.

Nem tévedett az elsőfokú bíróság a Btk. 2. § alkalmazásakor sem, helyesen ítélte meg, hogy az elkövetéskor irányadó anyagi jogi szabályok érvényesülnek az ügy elbírálásakor. Utalt arra is, hogy a számvitel rendje megsértése kapcsán vizsgálta az I. rendű vádlott terhére róható cselekményt, és e körben is megfelelően értékelte, hogy annak az elkövetés óta csak az alapesete dekriminalizálódott, de a felrótt minősített eset változatlanul bűncselekmény.

A büntetés kiszabásánál értékelhető enyhítő és súlyosító tényezőket az első fokú bíróság alapvetően helyesen sorolta fel, és azokat a súlya szerint értékelte.

Az I. rendű és a IV. rendű vádlottal szemben mellőzni kell a sikkasztás elkövetési értékénél az értékhatárt jelentősen meghaladó mértékre való utalást, mivel mindkét vádlott esetében az a másodfokú bíróság jogi minősítése miatt az eredeti értékhatárt átlépve a magasabb értékhatár szerint minősült.

Nem tévedett az elsőfokú bíróság, amikor a hűtlen kezelés esetében I. r. vádlott pontosan kifejtett és körülírt többlet magatartását a büntetés kiszabása körében értékelte.

A másodfokú eljárásban további egy éves időmúlást kell a vádlottak javára értékelni, és így összességében 9 év telt el a bűncselekmények befejezése óta. E jelentős időmúlás okán nem osztotta az ítélőtábla az ügyészségnek a büntetések súlyosításra irányuló indítványát.

A IV. rendű vádlott bűnsegédi bűnrészesként kapcsolódott a vagyonkezelők terhére rótt hűtlen kezeléshez, és a sikkasztást is az ő érdekkörükben követte el. Nem szól a javára, hogy mindezt felügyelő bizottsági tagként hajtotta végre, akinek éppen a törvénysértő eljárások megakadályozása, felderítése, a vagyon megfelelő kezelésének ellenőrzése lett volna a feladata. Ugyanakkor az egész ügyet

végigkíséri az elsőfokú bíróság által feltárt körülmény, hogy a vezető tisztségviselők miként vonták be céljaik eléréséhez a rokoni, baráti, ismeretségi kört. Ügyvezetőként hozzá nem értő személyeket alkalmaztak, a gépkocsivezetővel hitelt vetettek fel, a II. rendű vádlott élettársa cégének a szövetkezeti kapcsolat megszűnése után is utalt a szövetkezet a pénzből stb. Mindezekre figyelemmel a másodfokú bíróság sem értékelte úgy, hogy a IV. rendű vádlottal szemben a büntetés a szabadságvesztés végrehajtása nélkül is nem jelentene megfelelő büntetést, elégséges visszatartó erőt, IV. rendű vádlott elkövetési magatartásának társadalmi veszélyessége adott, de meg se közelíti a tettesekét.

A kiszabott büntetések enyhítése pedig szóba sem jöhetett, mivel a tárgyi súly és az elkövetési értékek kiemelkedő nagysága megindokolja a kiszabott halmazati büntetés mértékét. A büntetés valamennyi vádlottal szemben tetтарыны, kifejezi mind a бұңcselekmény, mind a vádlottak személyi társadalomra veszélyességét és a belső arányokat is, ezért alkalmas a büntetés céljának hathatós biztosítására.

A foglalkozástól eltiltás mellékbüntetés indokait annyiban kell pontosítani, hogy a végleges hatály nem az elkövető méltatlansághoz, hanem az elkövetett бұңcselekményből következő a feladatra való alkalmatlanságából adódik.

A Fővárosi Fellebbviteli Főügyészсэг indítványával összhangban az ítéltábla IV. rendű vádlott esetében a pénzmellékbüntetés kiszabását mellőzte.

Az elsőfokú bíróság részben érdemében bírálta el a polgári jogi igényeket, részben azok érvényesítését a törvény egyéb útjára utasította. Az ítéletben azt fejtette ki, hogy azok a befektetők, akik a felszámolási eljárásban hitelezőként bejelentkeztek már kis részben kielégítéshez jutottak, és további kifizetés is várható. Ezért e magánszemélyeket a büntetőeljárásban is érvényesített polgári jogi igényükkel a törvény egyéb útjára utasította. Azoknak a magánfeleknek, akik a felszámolásban nem jelentették be követelésüket a tőkeösszeg keretei között elbírálta az igényét, ahhoz kamatfizetési kötelezettséget is megállapított, de a további igényükkel e személyeket is a törvény egyéb útjára utasította.

Az elv esetenként elírási hiba, elvítés miatt szenvedett csorbát a befektetők igen nagy száma miatt, amelyet az érintettek kifogásoltak.

Az ítéltábla nem osztotta az elsőfokú bíróság polgári jogi igény elbírálásával kapcsolatos érveit, és magát az elbírálást sem.

A Be. 54. § (2) bekezdése értelmében a magánfél a terhelttel szemben azt a polgári jogi igényét érvényesítheti, amely a vád tárgyává tett cselekmények következtében keletkezett.

A vádlottakat sikkasztás бұңтettében és hűtlen kezelés бұңтettében marasztalta az elsőfokú bíróság, amelyet a Szövetkezet sérelmére követtek el. Ennek megfelelően a бұңтетő ügyel összefüggésben kizárólag a szövetkezet - mint jogi személy -

tekinthető olyan sértettnek, aki a büntetőeljárásban polgári jogi igényt érvényesíthet. A közvetetten károsult szervezeteti tagok kizárólag a felszámolás keretei között, illetőleg a vádlottak személye ellen indított polgári perekben jogosultak a kárigényüket előterjeszteni, de a büntetőeljárásban nem tekinthetők magánfélnek, noha a bűncselekmény az ő érdekeiket is sértette, azonban csak a szervezetnek, mint önálló jogalanynak a működési keretein belül.

A nyomozás csalás büntette miatt indult, feltehetően ez okozta az eljárás kezdetétől a sértettek magánfélként való kezelését és bevonását az ügybe.

Tévedett az elsőfokú bíróság, amikor a polgári jogi igényeknek helyt adott és azt részben érdemében is elbírálta, ezért a másodfokú bíróság a polgári jogi igényekre vonatkozó rendelkezéseket megváltoztatta és azt egységesen valamennyi magánfélként megjelölt sértett tekintetében a törvény egyéb útjára utasította.

Az elsőfokú bíróság fenntartotta a bűnügyi zárlatot a vádlottak minden magánvagyonára, a szervezetet vagyontárgyaira és a leányvállalatok vagyonára is.

A másodfokú bíróság a zárlatot annyiban érintette, hogy a szervezeteti vagyont érintő zár alá vételt feloldotta, ezzel lehetővé tette, hogy a szervezet felszámolója intézkedni tudjon ezekkel kapcsolatban is. Mivel az iratokból kitűnően a felszámoló is indított pereket a vádlottakkal szemben, ezért a zár alá vett további vagyont nem érintette.

A polgári jogi igény elbírálásával kapcsolatban a le nem rótt illetékre való kötelezést mellőzte.

Az elsőfokú ítélet bevezető részét kiegészítette, és az elsőfokú ítélet rendelkező részében szereplő egyéb elírásokat is pontosította.

Az I. rendű vádlott kifogásolta további utóneve feltüntetésének hiányát, azonban annak megléte az általa korábban elmondott adatokból nem következett, és a hatósági bizonyítványok tartalma sem támasztotta alá.

A Btk. 99. §-a alapján rendelkezett I. r. vádlott esetében az előzetes letartóztatásban és ténylegesen házi őrizetben töltött idő beszámításáról a kiszabott büntetésbe.

Az elsőfokú bíróság ítéletének megváltoztatására a Be. 372. §-a alapján került sor, míg az egyéb - helyes - rendelkezését a Fővárosi Ítéltábla a Be. 371. § (1) bekezdése értelmében helybenhagyta.

Az ítélet ellen a fellebbezés további lehetőségét a Be. 386. § kizárja.

Budapest, 2013. év április hó 16. napján

Dr. Rédei Géza s.k.
a tanács elnöke

Dr. Mató Ágnes s.k. . **Vincze Piroska s.k.**
előadó bíró bíró

A Fővárosi Törvényszék 17.B.774/2007/510. számú ítélete a Fővárosi Ítéltábla 1.Bf.368/2012/59. számú ítélete folytán I. rendű, II. rendű, III. rendű és IV. rendű vádlottal szemben jogerős és IV. rendű vádlott szabadságvesztésének kivételével végrehajtható.

Budapest, 2013. év április hó 16. napján

Dr. Rédei Géza s.k.
a tanács elnöke

Kiadmány hitelül